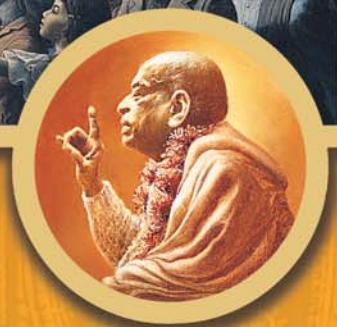

Isten a világosság. A tudatlanság sötétség. Ahol Isten jelen van, ott nem lehet tudatlanság.

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közösségének Magazinja 12. szám

E számunk témája:

A boldogság arcai

a tartalomból

A boldogság képlete

Ki mit nem tud?

Miért rossz a „jó halál”?

Instant boldogság

Szenvedni akarok

A Vissza Istenhez Magazin
a lélekhez szól

- mindig aktuális
- tudással teli
- öröm olvasni

és ha Ön is úgy akarja

- házhoz jön

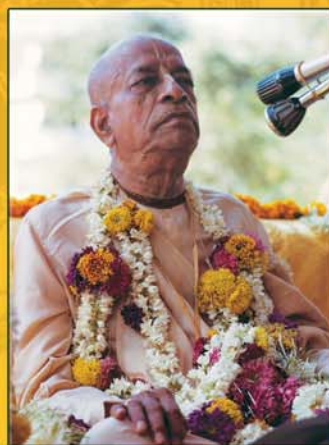
...mert megrendelhető a következő címen:
VIM Szerkesztőség,
8699 Somogyvámos, Fő u. 38.
Tel.: (85) 340-130, (30) 374-5195
e-mail: vim@pamho.net

Négy szám előfizetési díja 10%
kedvezményel: 1800 Ft

Hare Kṛṣṇa
Hare Kṛṣṇa
Kṛṣṇa Kṛṣṇa
Hare Hare
Hare Rāma
Hare Rāma
Rāma Rāma
Hare Hare

Śrī Śrī Rādhā-Śyāmasundara

Krisna-völgy templomának oltárán

Ő Isteni Kegyelme
A.C. Bhaktivedanta
Swami Prabhupāda

A Krisna-tudat Nemzetközi
Szervezetének alapító
ācāryája

Ő Isteni Kegyelme A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda (1896-1977) a *gauḍīya vaiṣṇavizmus* ősi vallási hagyományát ismertette meg a nyugati világgal, Krisna-tudat néven. 1966-ban alapította meg a Krisna-tudat Nemzetközi Szervezetét. Vezetésével a szervezet tíz év alatt *āśramákkal*, iskolákkal és gazdálkodó közösségekkel rendelkező, világméretű misszióvá vált. Írásai a védikus filozófia, vallás, irodalom és kultúra igazi könyvtárát alkotják.

Kedves Olvasó!

Tartalom

Mindenki a boldogság után kutat, de az egyik ember boldogságának mércéje különbözhet a másik emberétől. Különbözik a módszer is, ahogyan ezt megpróbáljuk elérni. Van, aki az anyagból szeretne örömet meríteni, míg vannak azok, akik a bensőből, a lélekből. Mi az, ami akadályoz bennünket, hogy elérhessük ezt a vágyott állapotot? Mi az, ami miatt szenvedünk? Mit mondanak a védikus írások erről a témáról? Milyen arcai vannak a boldogságnak? Magazinunk jelenlegi számában ezeket a kérdéseket járjuk körbe.

Olvashatunk még a száj és körömfájás miatti tehénmészárlásokról, a nagy vitákat kiváltó „kegyes halál” engedélyezéséről, arról, hogy hová tűntek a színek a mai világban, miért használnak a Krisna-hívők modern technikai eszközöket és arról, hogy ki az igazi barátunk. Remélem, sikerült izgalmas témákat találnunk. Kellemes olvasást!

Manorāma dāsa

Manorāma dāsa

Bölcsélet

Út a boldogsághoz	4
A békesség óceánja	6
Alternatívák	7

Tudás-formák

Egyházügyi dilemmák	8
Ki mit nem tud?	10
A boldogság képlete	12

Társadalmak

Rekviem a tehenekért	14
Jó szórakozást!	16
Miért rossz a „jó halál”?	18

Kultúra

A legkedvesebb ünnep	24
Szenvedni akarok	26
Hová lettek a színek?	28
Egy tál leves	29
Buborék	29

Élet-stílus

Instant boldogság	30
Velünk élő természet	32
Az örök barátság	34
Minek a gitár?	36
A vendég olyan, mint Isten	37
Krisna, az elesettek barátja	38

© 2001 Vissza Istenhez Magazin
Minden jog fenntartva.
ISSN szám megállapítás alatt.

A SZANSZKRIT SZAVAK KIEJTÉSE:

A szavakat meghatározott rendszer szerint írjuk át latin betűs formába, mely lehetővé teszi az olvasó számára a szavak helyes kiejtését. ā - mint az á az akác szóban (kétszer olyan hosszú, mint a rövid a); e - mint az é az élet szóban; ī - mint az í az így szóban; ṛ - mint a ri a karika szóban; c - mint a cs a cserép szóban; ch, jh, dh - mint a cs és a h együtt, a dzs és a h együtt valamint a d és a h együtt. Tehát a Kṛṣṇa szót Krisnának, a Caitanya szót pedig Csaitanyjának ejtjük.

A LAP MUNKATÁRSAI:

Felelős szerkesztő: Manorāma dāsa, **Főmunkatárs:** Hemāṅgi devī dāśī, **Rovatvezetők:** Hemāṅgi devī dāśī, Íśvara Kṛṣṇa dāsa, Līlāvatāra dāsa, Rādhānātha dāsa, Śyāmā devī dāśī, **Olvasószerkesztő:** Śyāmā devī dāśī, **Művészeti tanácsadó:** Magyar Zsuzsanna, **Nyomdai előkészítés:** Sundara-rūpa dāsa
KIADJA: Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége,
8699 Somogyvámos, Fő u. 38. Terjesztése adományokért
Tel.: (85) 340-130, e-mail: vim@pamho.net

Út a boldogsághoz

Mindannyian a boldogságot keressük, azt azonban nem tudjuk, mi is az igazi boldogság. Annyi hirdetést látunk a boldogságról, de a valóságban nagyon kevés boldog emberrel találkozunk. Mindez azért van így, mert csak kevesen tudják, hogy az igazi boldogság túl van mindazon, ami ideiglenes. Erről a valódi boldogságról beszél a *Bhagavad-gītā*-ban az Úr Kṛṣṇa Arjunának.

A boldogságot általában az érzékeinken keresztül észleljük. Egy kőnek nincsenek érzékei, ezért nem érez sem boldogságot, sem boldogtalanságot. A fejlett tudat intenzívebben fogja fel a boldogságot és a boldogtalanságot, mint a fejletlen.

A fák

szintén rendelkeznek tudattal, ám ez a tudat fejletlen. Hosszú időn keresztül állnak egy helyben, a legzordabb időjárásnak kitéve, ám a szenvedést nem képesek érzékelni. Ha egy embert kérnének meg arra, hogy három napig – vagy akár még rövidebb ideig – álljon úgy, mint egy fa, nem tudná elviselni. A következtetés az, hogy minden élőlény tudata fejlettségének arányában érez boldogságot és boldogtalanságot.

Az a boldogság, amelyet az anyagi világban tapasztalunk, nem igazi boldogság. Ha megkérdeznénk a fát: „Boldog vagy?”, ha tudna beszélni, azt válaszolná: „Igen, boldog vagyok! Itt állok egész évben, s nagyon élvezem a szelet és a hőséset.” Egy fának mindez lehet, hogy élvezetet jelent, az emberi lény számára azonban nagyon alacsony szintű élvezetet nyújt. Az élőlények mind más és másfélék, más és más szinten állnak, s elképzelésük, felfogásuk a boldogságról ennek alapján szintén számtalanféle. Az állat akkor sem hagyja abba a legelészést, ha látja, hogy a társát lemészárolják, hiszen nincs elegendő tudása ahhoz, hogy megértse:

talán ő lesz a következő. Azt gondolja, boldog, ám a következő pillanatban levágják.

A boldogságnak tehát különböző fokozatai vannak. Mégis, melyik közülük a legmagasabb rendű? Śrī Kṛṣṇa elmondja Arjunának:

*ātyantikāṁ yat tad
buddhi-grāhyam atīndriyam
veti yatra na caivāyam
sthitaś calati tattvataḥ*

„Ebben az örömteli állapotban (*samādhi*) az ember kötetlen lelki boldogságban él és transzcendentális érzékszervein keresztül élvezi létét. E szilárd helyzetben soha nem tér el az igazságtól.” (Bg. 6.21)

A *buddhi* szó értelmet jelent. Az embernek okosnak kell lennie, ha élvezet-re vágyik. Az állatok nem rendelkeznek igazán fejlett intelligenciával, ezért nekik az élet nem jelent olyan élvezetet, mint az embernek. Egy halott embernek is van karja, orra, szeme, s minden más érzékszervet és testrészt is megtalálunk rajta, ennek ellenére semmiféle örömet nem érez. Miért nem? Mert az élvező energia, a lelki szikra távozott belőle, s ezért a testnek nincs ereje. Ha valaki egy kis intelligenciával tovább vizsgálja ezt a dolgot, megértheti, hogy nem a test volt az élvező, hanem a benne lévő parányi lelki szikra. Talán azt gondoljuk, hogy testünk érzékszervei azok, amelyek örömet éreznek, az igazi élvező azonban a lelki szikra. E szikrának örök képessége az élvezet, ez azonban nem mindig nyilvánul meg, mert anyagi porhüvely takarja. Annak ellenére, hogy talán nem vagyunk ennek tudatában, a test nem tapasztalhat boldogságot a lelki szikra jelenléte nélkül. Elfogadná-e egy férfi, ha egy gyönyörű nő halott testét kínálnák neki? Nem, hiszen a lelki szikra kiköltözött a testből. Ez a szikra nemcsak örömet talált a testen belül, de életben is tartotta azt. Amikor a szikra elhagyja a testet, a test egyszerűen elrohad.

Ebből következik, hogy ha a lélek

sukham

örömet leli valamiben, akkor neki is kell, hogy legyenek érzékszervei – más-
képpen hogyan lehetne boldog? A
Védák megerősítik, hogy bár atomnyi
méretű, a szellemi lélek az igazi élvező.
A lelket megmérni lehetetlen, ez azon-
ban nem jelenti azt, hogy nincs mérete.
Lehet, hogy egy tárgyat nem látunk na-
gyobbnak egy pontnál, s úgy tűnik,
nincs kiterjedése, de ha egy mikroszkóp
alatt figyeljük meg, akkor láthatjuk,
hogy van. Éppen így a léleknek is van
kiterjedése, ám nem vagyunk képesek
érezni. Az öltönyt vagy a ruhát, amit
megveszünk, a test formájához igazítva
készítették el. A lelki szikrának kell,
hogy legyen formája, másképpen ho-
gyan lehetne az anyagi testben? Mind-
ebből az következik, hogy a lelki szikra
nem személytelen, hanem valóságos
személy. Isten egy valóságos személy, s
a lelki szikra mint Isten töredék része

szintén egy személy. Ha az apának van
személyisége és egyénisége, akkor a fiá-
nak is kell, hogy legyen; és ha a fiúnak
van, akkor arra következtethetünk,
hogy az apa is rendelkezik vele. Mint
Isten fiai, hogyan hangoztathatjuk sze-
mélyiségünket és egyéniségünket, ha
közben Atyánktól, a Legfelsőbb Úrtól
megtagadjuk?

Atindriyam azt jelenti, hogy mielőtt
az igazi boldogságot felismerhetnénk,
felül kell emelkednünk az anyagi érzé-
keken. *Ramante yogino 'nante
satyānanda-cid-ātmani*: a lelki életre
vágyakozó *yogik* szintén megízleli a
boldogságot a bennük lévő Felsőlélekre
összpontosítva. Mi értelme lenne annyi
szenvadásnak kitenni magunkat annak
érdekében, hogy szabályozni tudjuk az
érzékeinket, ha ezt nem követné öröm
és élvezet? Milyen boldogságot ízelelnek
meg a *yogik*, hogy olyan sok nehézséget

vállalnak magukra? Ez az élvezet
ananta – végtelen. Hogyan lehetséges
ez? A szellemi lélek örök, s a Legfelsőbb
Úr is örök, ezért szerető kapcsolatuk
szintén örök. Aki valóban intelligens, az
távol tartja magát az anyagi test csa-
pongó érzéki élvezetétől, s a lelki élet-
ben keresi a boldogságot.

A Krisna-tudat folyamata az a fo-
lyamat, amellyel az ember maradandó-
an valódi boldogságra tehet szert. A
Krisna-tudat segítségével fokozatosan
kifejleszthetjük valódi intelligenciánkat,
és ahogy lelkileg fejlődünk, természetes
módon élvezhetjük a lelki boldogság
ízét. Ahogy megízleljük a lelki boldogsá-
got, úgy mondunk le lassanként az
anyagi boldogságról. Ahogyan az Ab-
szolut Igazság megértésében haladunk,
automatikusan eltávolodunk a hamis
boldogságtól.

A Lál Kiadó ajánlata

Kiadványaink az alábbi címen megrendelhetők:

1286 Budapest, Pf. 18. Tel.: (30) 250-8299 E-mail: sundara@mail.elender.hu

A könyveket postai utánvétellel küldjük ki. Az árak a postaköltséget nem tartalmazzák!

Krishna Dharma Rámájana

A Rámájana, India ősi eposza a világ legre-
gibb írásainak egyike. Lényűgözően izgal-
mas, mégis felemelő meséje erényről és
becsületről, jó és gonosz harcáról, a lélek
bölcességéről, életéről és haláláról korszak-
okon keresztül megszámlálhatatlan nemze-
deknek volt féltve őrzött kincse, s mind a
mai napig ott él nemcsak India, de egész
Ázsia népének szívében.

524 oldal, 2500 Ft

Krishna Dharma Mahābhārata

A Mahābhārata a világirodalom legko-
rábbi és legterjedelmesebb eposza, me-
lyet ma már nem csak Indiában, hanem
az egész világon ismernek. A hagyo-
mány szerint, „ami nem található meg
ebben a könyvben, azt hiába keresnénk
a világon”.

380 oldal, 2300 Ft

Gauranga Das Vasztu

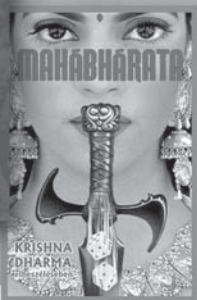
Az otthonteremtés időtlen tudománya
A Vasztu a védikus építészeti és térrendezési
tudományát tárja az olvasó elé. Az itt is-
mertetett egyszerű elveket bárki alkalmaz-
hatja saját otthona megtervezése és
berendezése során. A könyv azoknak is ér-
dekes olvasmány, akik már megismerked-
tek a feng shui alapelveivel, de azok számára
is jól követhető eligazítást nyújt, akik most
kezdenek környezetüket átalakításához.

176 oldal, 1450 Ft

Michael A. Cremo Az emberi faj rejtélyes eredete

„Cremo és Thompson megdöbbentő táma-
dást indított az ember eredetéről alkotott
képünk, valamint az ellen a módszer ellen,
ami kialakította ezt a képet; nem csak a
bizonyítékot vonják kétségbe, hanem a tu-
dományos eljárást is, amellyel ezeket keze-
lik.” (*Fortean Times*)

350 oldal, 1340 Ft

A békesség óceánja

Évezredek óta emberek milliói tanulmányozzák a *Bhagavad-gītā*t, hogy megértsék, hogyan kell úgy élni, hogy ne okozzanak fájdalmat és szenvedést se maguknak, se másoknak. A következő szavak nem pusztán egy híres irodalmi alkotás szavai (a *Bhagavad-gītā* a legtöbbet idézett mű a világon), hanem a boldogság transzcendentális, időtlen receptjét adják, melyet bárki, bárhol, bármikor kipróbálhat:

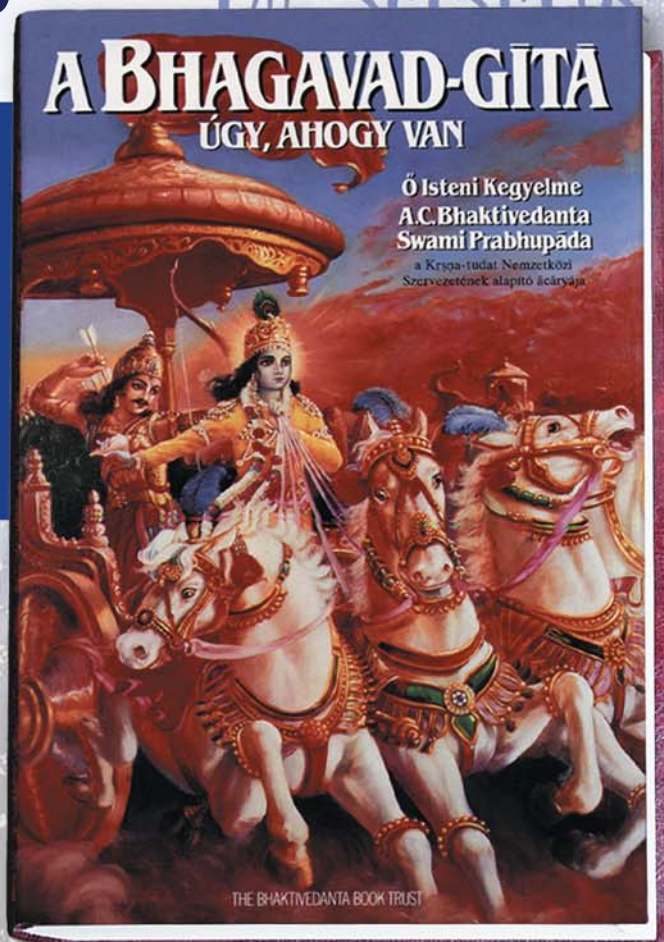
Az okos távol tartja magát a szenvedés forrása-
itól, amelyek az anyagi érzékekkel való kap-
csolatból származnak. Óh, Kuntī fia, az efféle
élvezeteknek kezdetük és végük van, ezért a
böles nem leli bennük örömét.

Ha valaki még jelen teste feladása előtt eljut
oda, hogy képes eltűnni az anyagi érzékek ösz-
tönzéseit, s felül tud kerekedni a vágy és a ha-
rag hatalmán, az a megfelelő helyzetben van, s
boldog ebben a világban.

(*Bhagavad-gītā* 5.22-23)

Óh, Kuntī fia! A boldogság és a boldogtalanság
ideiglenes megjelenése és eltűnése olyan, mint
a tél és a nyár kezdete és elmúlása. Óh,
Bharata sarja, ezek csak érzékelfogásból
erednek, s az embernek meg kell tanulnia el-
tűnni őket, anélkül hogy zavarnák őt.

(*Bhagavad-gītā* 2.14)

Aki nem áll kapcsolatban a Legfelsőbbel [a
Krisna-tudatban], annak értelme nem transz-
cendentális, elméje nem szilárd, s anélkül le-
hetetlen a béke is. És hogyan volna boldogság
béke nélkül?

(*Bhagavad-gītā* 2.66)

A békét nem az éri el, aki igyekszik vágyait
beteljesíteni, hanem egyedül az, akit nem za-
var a kívánságok szakadatlan özöne, melyek
úgy ömlenek bele, mint folyók az állandóan
töltődő, ám mindig mozdulatlan óceánba.

(*Bhagavad-gītā* 2.70)

Alternatívák

A boldogság fogalmának eltérő értelmezései

A boldogságot az élet valódi céljaként definiálva egy olyan fogalomértelmezést kapunk, mellyel vélhetőleg az emberiség elsöprő többsége egyetértene. A boldogság konkrét mibenlétének megfogalmazásakor azonban azonnal láthatjuk, hogy a témával kapcsolatos vélemények szinte egyénenként változóak.

Boldognak lenni - de hogyan?

A boldogság fogalmának az egyéni, sőt társadalmi szinten változó definícióját azokban a konkrét célokban érhetjük tetten, melyeket az ember az élete során maga elé tűz. Az a progresszív folyamat pedig, mely a kijelölt célok elérését hozza meg, a haladás fogalmának tartalmi értelmezését adja. A történelem vizsgálata által könnyen kimutathatjuk, hogy ezek a hagyományok változékonyak, és egymástól alapjaiban különböző társadalmi viszonyokat hoznak létre. E módosulások a társadalom által uralkodóan elfogadott filozófiai rendszerek változásaival állnak kapcsolatban, melyek a világ, az egyén végső mibenlétének kérdéseire eltérő válaszokat adnak. Az élet, a kozmosz eredetét latolgatva az ember elkerülhetetlenül a tapasztalati bizonyosság szintjére nem hozható kijelentésekre kényszerül, a metafizika „lápjába” keveredve ezzel.

Elavult-e a „vallásos” boldogság?

Napjaink legáltalánosabb megértése szerint e változások az ember szakadatlan fejlődését mutatják, így természetesen a modern eszme mint legújabb áll a valósághoz legközelebb. Ezen elképzelés szerint a vallásos világnézetek által inspirált kulturális hagyományok a fejlődés alacsonyabb fokát jelentik, mivel a világgal, a lélekkel, Istennel kapcsolatos végső ítéleteik empirikusan nem igazolt kijelentések. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a modern ideológiának a biológiai, kozmikus, vagy társadalmi evolúciós „eredetmítoszai” szintén a metafizika birodalmában maradtak a kielégítő tapasztalati bizonyítékok hiányában. Nem jogos tehát a vallásos világnézetet és az ahhoz kapcsolódó lelki tradíciókat anakronizmusnak tekinteni. A modern ideológiát következetesen valló racionális kritikusnak, aki nem ragaszkodik vallásos módon – vagyis tapasztalati bizonyíték nélkül – semmilyen felfogáshoz, a vallás által adott világmagyarázatokat és az azokból következő etikai rendszereket is el kell fogadnia lehetséges alternatívaként.

A titok

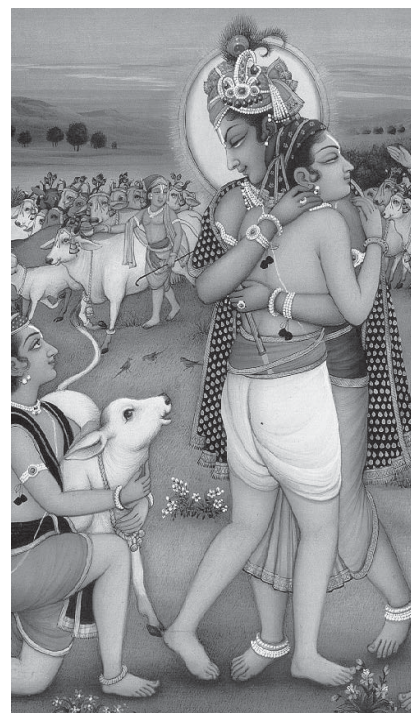
Az ősi *vaiṣṇava* tradíció világnézete a klasszikus teizmus alapvető állításai-ból indul ki, metafizikája a világ, a bioszféra, a társadalom eredetét Istenben jelöli meg. Az egyén végső boldogsága a Legfelsőbb Lénnel való szeretetteljes viszonyban éri el a beteljesedést, az anyagi megnyilvánuláson túl létező örök lelki világban, valódi létközegében. E hagyomány intézményei nem

annyira származási helyének tér- és időbeli távolsága miatt szokatlanok a modern ember számára, hanem inkább annak a hatalmas tudatbeli változásnak köszönhetően, mely az utóbbi két-háromszáz évben zajlott Európában, és amely a keresztény középkorban eredő saját gyökereitől is elválasztja napjaink emberének kultúráját.

Boldog egymás mellett élés

A boldogság eszményei változékonyak, érvényességük eldöntése úgy tűnik, világi eszközökkel lehetetlen. Jogos elvárás korunk társadalmára, hogy biztosítsa ezen változó felfogások és gyakorlatok békés egymás mellett élését – a vallás- és lelkiismereti szabadság kérdése a polgári demokráciában talán aktuálisabb, mint valaha.

Līlāvatāra dāsa

Egyházügyi dilemmák

Atörténelmi egyház fogalma az elmúlt években terjedt el a politikai közbeszédben. Olyan fogalomról van szó, melynek pontos jelentését senki sem tisztázta, mégis egyre gyakrabban hivatkoznak rá közéletünk szereplői. Hitelessé az 1997-es média-törvény szövege tette, melyben a fogalom – sokak szerint törvényhozói baki következtében – jogi terminussá vált, s ezzel egy korábban csak egy adott csoport által használt kifejezés a társadalom minden tagja számára hivatalt viszonyítási ponttá vált. Hangsúlyozom, anélkül, hogy világossá vált volna, miért szükséges az 1990-es egyházügyi törvényben szereplő „egyház” megnevezés „történelmi” jelzővel való szűkítése, illetve anélkül, hogy a „történelmi” jelző értelmezésére sor került volna.

A fogalom hatása a mindennapokra

Az elmúlt négy év gyakorlata azt mutatja, hogy a történelmi egyház meghatározásának szempontjai folyamatosan változnak, így az ide sorolt egyházak köre is bővül: a kezdeti négy egyházhoz képest ma már több, mint húsz sorolattik ide. Ez természetes folyamat, hiszen ez az új megkülönböztetés a „történelmi egyház” fogalmi párját, a „nem történelmi egyház”-at is létrehozta. A „nem történelmi egyház” fogalma pedig veszélyesen közelít a pejoratív „szekta” megnevezéshez, amit minden józan felekezet igyekszik elkerülni. Ebben a helyzetben a „történelmi”-ek” közül kiszorult mintegy nyolcvan egyház előtt három lehetséges út áll: 1. Megpróbálják saját történetiségüket hitelesíteni, s ezzel bekerülni a kiválasztottak körébe; 2. Megpróbálják elérni, hogy ne csorbuljon az 1990-es IV. tör-

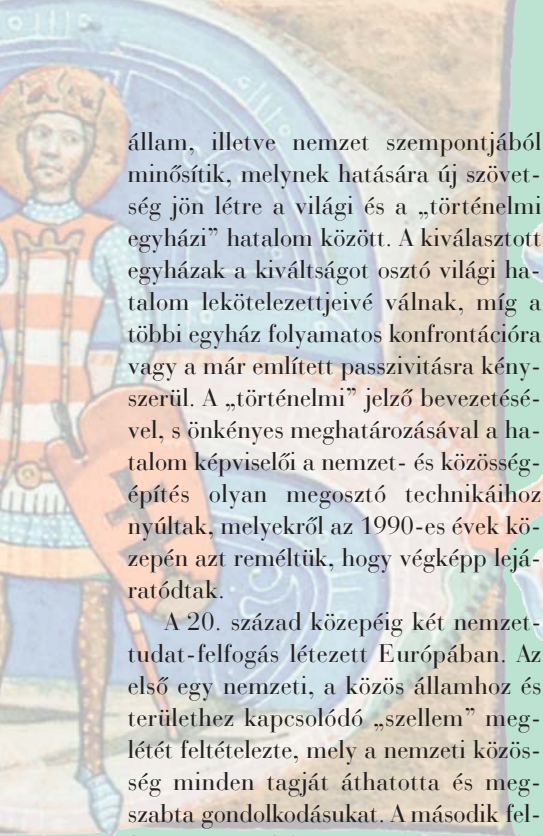
vény biztosította egyházak közötti egyenlőség, vallás és lelkiismereti szabadság; 3. Kontemplatív stratégiát választva elfogadják sorsukat.

Az első két alternatíva komoly és időigényes lobbizással, elkerülhetetlen politikai szerepvállalással jár, ami ezen egyházak tagságának egy részét épp az élethivatásának választott hiteltől és a szociális munkától vonja el. A harmadik alternatívát követve az adott egyház vezetősége felvállalja, hogy a megkülönböztetés alapján született újabb törvények és rendeletek gazdaságilag ellehetetlenítik egyházát – mint ahogy arra nem egy kísérlet született az elmúlt két évben –, s ezáltal képtelen lesz szélesebb körű szociális munkát végezni, a társadalom szempontjából így haszontalanná, szektává válik. A „történelmi” jelző alkalmazásával járó megosztás tehát drámai belső és külső konfliktusokhoz vezet több tucatnyi hazai egyház életében.

Örök bölcsélet és változó történelem

Mivel indokolható a „történelmi” jelző kiválasztása? Eleve nehéz történetesíteni örök, tehát az emberi történelem által nem befolyásolt igazságot hirdető bölcseltek képviselőit. Nyilvánvaló, hogy a „történelmi” jelző nem az adott egyház által képviselt vallásbölcsélet korára utal, hiszen nem kerültek a „történelmi” egyházak közé a kereszténységnél ősi hinduizmus vagy buddhizmus hazai képviselői. A „történelmi egyház” meghatározásánál a magyar jogi hagyomány sem feltétlenül mérvadó, hiszen a dualizmus korában bevett vallásnak nyilvánított iszlám képviselői közül is csak egy egyház jutott a kiváltságosok közé, s az is csak a legutóbbi bővítés során.

A „történelmi” jelzővel tehát az egyetemes igazságot hirdető közösséget a politikai döntéshozók a magyar

állam, illetve nemzet szempontjából minősítik, melynek hatására új szövetség jön létre a világi és a „történelmi egyházi” hatalom között. A kiválasztott egyházak a kiváltságot osztó világi hatalom lekötelezettjeivé válnak, míg a többi egyház folyamatos konfrontációra vagy a már említett passzivitásra kényszerül. A „történelmi” jelző bevezetésével, s önkényes meghatározásával a hatalom képviselői a nemzet- és közösségépítés olyan megosztó technikáihoz nyúltak, melyekről az 1990-es évek közepén azt reméltük, hogy végképp lejárótódtak.

A 20. század közepéig két nemzet-tudat-felfogás létezett Európában. Az első egy nemzeti, a közös államhoz és területéhez kapcsolódó „szellem” meglétét feltételezte, mely a nemzeti közösség minden tagját áthatotta és megszabta gondolkodásukat. A második felfogás egyfajta öröklődő, jól körülhatárolható fizikai és viselkedési jegyekkel rendelkező nemzeti „karakterrel” számolt, mely a kultúra és a vér közösségében nyilvánult meg. E két felfogás együttes jelenléte megosztotta a nemzetek mindenkor normaadó elitjét, egyre elkeseredettebb belső és külső ellentétekhez vezetett, míg végül a 20. század közepére csaknem az összes, a hagyományos nemzetfelfogás szerint szerveződő nemzet és nemzetállam esetében háborúhoz, polgárháborúhoz vezetett. Ma már nemzetépítésről beszélünk, elfogadva, hogy a nemzet elméletben és gyakorlatban egyaránt folyamatosan változik, hogy nincs egyetlen történelem, hanem a megélt történelmek sokasága létezik.

A türelem békét terem

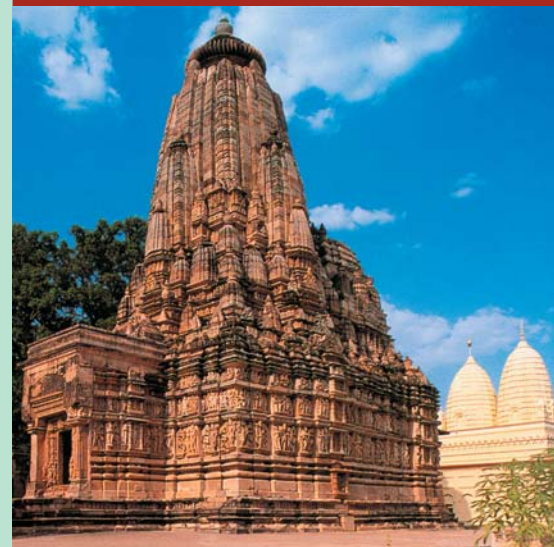
Az Európai Közösség törvényhozói folyamatának elyben épp az a lényege, hogy megpróbálja az egyén és a kis közösségek szabadságát biztosítani. A modern kor (értsd az 1950-es éveket megelőzően) megosztó logikájához képest minden közösségi szinten, így a nemzeti szinten is a konszenzust keresi. Az Európai Közösséghez közeledve látjuk, hogy ez a folyamat belső ellentmondásoktól terhes, hiszen az adott tagállamok

olyan eltérő jogi-kulturális hagyományokkal érkeznek, melyek különbségét talán a gazdasági fejlettség eltéréseinél is nehezebb lesz felszámolni. A dinamikus nemzet- vagy közösségfelfogás jogi érvényesítésénél az egyes tagállamok más és más ritmust követnek belső hagyományaiktól függően.

A magyar nemzet(állam)építés különböző hagyományai közül támaszkodhatunk az Erdélyi Fejedelemség belső békéjéhez jelentős mértékben hozzájáruló felekezeti szabadság vagy a dualizmus korának a kedvezményezettek körét szélesítő egyházpolitikájára. Ezek korszerű, a dinamikus nemzetfelfogás alapján álló változata volt a választást az egyénre és a kis közösségre bízó 1990. évi IV., a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló törvény.

Az Európához való csatlakozás jó részt épp ennek az elvnek a következetes és mind szélesebb körű törvényi alkalmazását jelenti. Mivel ez a folyamat igen hosszadalmas, ésszerűbb, ha kihasználjuk és bővítjük az olyan dinamikus nemzet- és közösségfelfogáson alapuló hagyományainkat, mint a vallási tolerancia, és ezzel elkerüljük, hogy a kirekesztő, statikus nemzetfelfogást újraélesztve megidézzünk egy megosztáson alapuló, konfliktusos kort.

A konfliktus forrása az az elgondolás, hogy a közösség vagy az egyén nem képes helyesen megítélni saját helyzetét, ezért a hatalomnak kell segítenie

ebben. Az elmúlt évtizedekben ugyanakkor megtanultuk, hogy a felülről jövő gyámkodás és kényszerű ideológia épp nem abban segít, hogy tisztába jöjjünk helyzetünkkel, s inkább visszaélésekhez, abszurdításokhoz vezet. Az egyházak „történelmi” és „nem történelmi” csoportra való osztásának egyik abszurd eredménye például, hogy a hinduizmus legjelentősebb hazai képviselője, a Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége – az épp aktuális besorolás szerint – nem minősül „történelmi egyház”-nak, holott az emberiség legősibb élő kultúráját közvetíti honfitársaink felé.

Rādhānātha dāsa

ÉRINTETLEN MARAD A LELKIISMERETI ÉS VALLÁSSZABADSÁGRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY

Az országgyűlés 2001. április 17-én kedden este 199 igen, 98 nem arányban, 31 tartózkodással leszavazta az egyházügyi törvény módosítására benyújtott kormányzati javaslatot.

A szavazati arány a szocialista képviselők nagy részének (80) távolléte miatt volt szoros, de így sem érte el a módosításhoz szükséges kétharmados többséget. A törvény szigorítását – amely a Magyarországon bejegyzett kisebb egyházakat hátrányosan különböztette volna meg – tehát NEM szavazta meg az országgyűlés, ami sok elemző szerint leginkább annak volt köszönhető, hogy a kisebbségi hatékony kampányt folytattak a vallások egyenlőségének védelmében, illetve a diszkriminatív törvénymódosítási kísérlet ellen.

**Tehet-e az állam különbséget az egyházak között?
Kérjük, írja meg véleményét: vim@pamho.net**

„A felszínes tudomány eltávolít Istentől, az elmélyült tudomány visszavezet Hozzá.” Louis Pasteur

Tudás-formák

T U D Á S - F O R M Á K

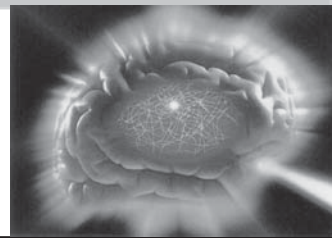
K I M I T N E M T U D ?

Tudománynak eredendően az emberiség azon törekvését nevezzük, amelynek során képzett szakemberek megbízható ismereteket igyekeznek szerezni a világról. Az eszményi elképzelés szerint az így szerzett tudást a különféle tudományágak az emberek jóléte, a világ problémáinak megoldása érdekében használnák fel. A tudomány célja tehát kettős: (1) a világ megismerésére törekszik, (2) a megszerzett ismeretanyagot az élet kényelmesebbé (vagy kevésbé kényelmetlenné) tétele érdekében próbálja alkalmazni.

Azonban fel kell tennünk a kérdést, hogy teljesíti-e küldetését korunk tudománya, és egyáltalán képes lehet-e ezen kitűzött célok megvalósítására.

Ki mit nem tud? A tudomány célja

Megismerhető-e a világ?

Nilvánvaló, hogy a megfigyelésekkel szerzett tapasztalataink a valóságnak csak kis szeletére vonatkozóan biztosítanak megbízható ismereteket. Még a tudomány művelői közül is sokan azt tartják, hogy emberi törekvéseink segítségével szert tehetünk ugyan némi többletinformációra, ám *a teljes valóságot* sohasem ismerhetjük meg.

Hozzá kell tenni mindehhez, hogy a tudományos megfigyeléseket, kísérleteket többféleképpen lehet értékelni, ahogy két nyomozó is különböző teóriát állíthat fel a tettes kilétére vonatkozóan, ugyanazon bűnjелеk alapján. Vagyis fennáll a lehetősége, hogy következtetéseink, teóriáink nem a valóságot fogják ábrázolni, csupán egy számunkra valószínű képet adnak a környeztünkről. Ne felejtjük el, hogy a tudo-

mány számtalan tévedésére derült már fény az évszázadok során, és az is gyakran előfordult, hogy különféle tudományterületek képviselői anyagi támogatás reményében, vagy a hírnév kedvéért szándékosan félrevezették a társadalmat. És akkor arról még nem is beszéltünk, hogy ha van valami, ami túl van a mi fizikai világunkon, akkor ahhoz a tudomány eszközeivel egyáltalán nem tudunk közelíteni, így a teljesség megismerése szóba sem jöhet.

Az álruhás ideológia

A félreértés és a félrevezetés lehetősége különösen erőteljesen áll fenn akkor, amikor a kutatók nem a jelent, hanem a nagyon is távoli múltat próbálják behatóan megismerni. Arra a kérdésre, hogy miért létezik a világ, a tudomány

teljességgel képtelen választ adni, azzal kapcsolatban pedig, hogyan jelentek meg a világ összetevői, illetve a különféle élőlények, bizonytalan és igazolatlan spekulációkhoz kénytelen folyamodni. Ezeket az öletszerű felvetéseket azonban nagyon szívesen címkézik fel „a tudományos magyarázat” felirattal, elhallgatva, hogy elképzelésük egyáltalán nem rendelkezik több kézzel fogható bizonyítékkal, mint bármelyik vallás teológiája. Így a tudomány napjaink ál-

Arra a kérdésre, hogy miért létezik a világ, a tudomány teljességgel képtelen választ adni.

ruhás világmagyarázatává, hitrendszerévé nőtte ki magát. Ez az ideológia azonban általában nélkülöz minden anyagon túli tényezőt, a lélek esetleges jelenlétét csakúgy, mint Isten létezését. A tudomány „főpapjai” pedig gyakran a tudománynak álcázott ateizmus szószólóivá válnak. Az amerikai tudósok világnézeti meggyőződését vizsgáló felmérés szerint 1998-ban a jelentős tudósok 72%-a vallotta azt, hogy Isten nem létezik. 21%-uk nyilatkozta azt, hogy nem tudja a választ, és csupán 7%-uk hitt Isten létezésében. Eközben az amerikai átlagnépesség 95%-a hisz Istenben, és csak 2%-uk tagadja, 3% pedig határozatlan a kérdésben. (Az adatok forrása: Bild der Wissenschaft 1999/12.)

Jobbá tette-e a tudomány a világot?

Beteljesítette-e a tudomány az ismeretszerzés mellett kitűzött másik célját, azt, hogy boldogabbá és teljesebbé tegye az emberi létet? Egyes területeken hatalmas fejlődést értünk el a tudásunk segítségével: újfajta anyagokat alkottunk, gyorsan tudunk közlekedni akár egyik kontinensről a másikra, számítógépeinkben korábban elképzelhetetlen mennyiségű információt tudunk tárolni, a kommunikációs eszközök segítségével pedig gyakorlatilag a Föld bármely pontjával azonnali összeköttetést tudunk létesíteni. De továbbra is a levegőben lóg a nagy kérdés: Boldogabbak lettünk-e ettől? Egyenlő-e a technikai fejlődés az emberi haladással? Jobbá tett-e mindez minket, és ez-e a végső célja a létezésünknek?

Ne felejtjük el, hogy a technológiai fejlődésnek egyáltalán nem csak pozitív hatásai voltak. Gyáraink és gépeink beszennyezték a vizet, a levegőt és a földet, gyógyszereink mellékhatásai újabb betegségek okozóivá váltak, „időspóroló” eszközeink pedig olyan zaklatottá tették az életet, mint soha ezelőtt. Egy szóval nehéz felbecsülni, hogy a tudomány hasznának és ártalmainak serpenyőre helyezésénél valójában merre is billen a mérleg nyelve...

Egyenlő-e a technikai fejlődés az emberi haladással?

Tudomány – a lélekért

A védikus filozófia szerint mindannyian lelkek vagyunk, a tudásszerzés célja pedig annak megértése, hogyan juthatunk vissza ebből a világból eredeti lelki helyzetünkbe. Ebből a szempontból nézve a modern tudomány eredményei még kevésbé tűnnek előremutatóknak. A tudomány arra törekszik, hogy az anyag törvényszerűségeinek megismerése után minél teljesebb kontrollt gyakorolhasson a természet felett. Az irányításra, uralkodásra való törekvés azonban eleve kudarcra ítélt vállalkozás egy olyan világban, ahol mi magunk is az Isten által adott fizikai és biológiai törvények erőteljes szorításában létezünk. Az ember soha nem fogja tudni legyőzni az ismétlődő születést, az öregséget, a betegséget és a halált. Sohasem leszünk örökéletűek, tökéletesen elégedettek, sohasem fogjuk tudni teljesen kiküszöbölni a világban felmerülő problémákat, mert ennek a világnak az az adottsága, hogy szenvedésekkel van teli. Az öröm és bánat, a hideg és meleg,

tisztelet és gyalázat kettősségeinek birodalmát semmilyen fejlődéssel nem fogjuk tudni mennyországgá alakítani.

Ha az ember egy mély gödörbe zuhan, nem az a legfőbb érdeke, hogy minél alaposabban kianalizálja a sár összetételét és a fűszálak számát, valamint hogy ott minél kényelmesebben berendezkedjen. Ehelyett arra kell törekednie, hogy kiszabaduljon szorult helyzetéből. Így a tudománynak sem az lenne a dolga, hogy az el nem érhető boldogság ígéréstével kecsgetessen bennünket. A világ teremtett voltának felismerése arra kell, hogy ösztönözzön, hogy az élet végső kérdéseivel kapcsolatban ismerjük meg és fogadjuk el a világ teremtőjének kijelentéseit, és ezáltal olyan fensőbbrendű tapasztalatra tehessünk szert, amelyet az anyagi világ vermenének alján kutakodva semmilyen technológiai újítással nem érhetünk el.

Īśvara Kṛṣṇa dāsa

„Ha az ember a tudomány fejlődését az Úr szolgálatába állítja, az egész folyamat abszolúttá válik. Az Istenség Személyiségének transzcendentális neve, híre, dicsősége stb. nem különbözik Tőle Magától, ezért minden bölcs és az Úr minden *bhaktája* azt javasolja, hogy a bölcsességet, a tudományt, a filozófiát, a fizikát, a kémiát, a pszichológiát és a tudomány minden más ágát kizárólag és teljes mértékben az Úr szolgálatába kell állítani, ahogyan például a művészettel, az irodalommal, a költészettel, a festészettel szintén lehet az Urat dicsőíteni.

...Nincs értelme unalmas, spekulatív teóriákat kitalálni az érzékielégtetés érdekében. A filozófiával és a tudománnyal az Úr dicsőségét kell megszilárdítani. A fejlett szinten álló emberek a tudományon keresztül vágyanak az Abszolút Igazság megértésére, s ezért a nagy tudósoknak arra kellene törekedniük, hogy tudományos alapon bizonyítsák az Úr létezését. ...A tudás minden területét az Úr szolgálatába kell tehát állítani. A *Bhagavad-gītā* ugyanezt erősíti meg. Minden olyan „tudás”, ami nem áll az Úr szolgálatában, csupán tudatlanság. A fejlett tudás valódi felhasználása az Úr dicsőségének megszilárdítása, s ez a valódi lényeg.”

(A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda: Śrīmad-Bhāgavatam 1. ének, 5. fejezet, 22. vers, magyarázat)

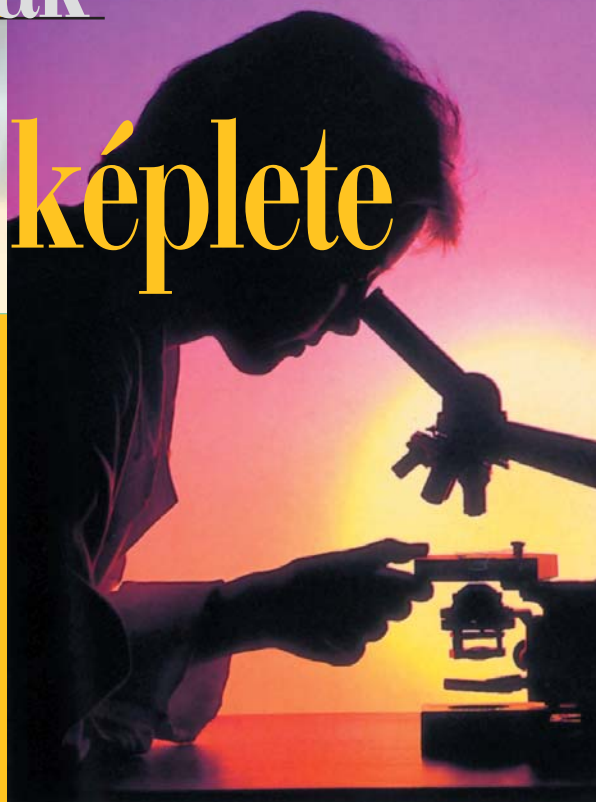
T U D Á S - F O R M Á K

A BOLDOGSÁG KÉPLETE

Tudás-formák

A boldogság képlete

Nincsen a világnak olyan része, ahol a boldogság kérdése ne érdekelné az embereket. Ez annak tulajdonítható, hogy minden ember legfőbb vágya az, hogy boldog legyen. Természetesen a boldogságról eltérőek az elképzeléseink, ezért vágyainktól függően máshol és máshogyan próbáljuk elérni az örömet, a boldogság forrását. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a boldogság keresése, illetve a megtaláltnak vélt boldogság megtartásának vágya irányítja a világot.

Nem véletlen, ha a tudósokat is izgatja, hogy valójában mi a felelős a boldogság érzéséért. Az sem meglepő, hogy a boldogság forrását az emberi testet alkotó vegyületek között keresik, hiszen a modern nyugati tudomány – materialista világnézetéből adódóan – az anyagot tekinti minden alapjának. Mivel a tudósok a boldogság okának bizonyos vegyületeket tartanak, a biokémikusoknak jutott az a feladat, hogy feltérképezzék, az agy és a benne lejátszódó folyamatok hogyan gerjesztik az egyén érzelmeit.

A neurobiológusok és az agykutatók ma már úgy vélik, hogy az agyban felszabaduló vegyületek elemzése során megtalálták a boldogságért felelős vegyületeket. Megfigyelték ugyanis, hogy a magukat boldognak érző emberek vérében az átlagosnál magasabb a szerotonin- és a dopamin-szint. A szerelmes emberek vérében például ugrásszerűen megemelkedik a dopamin és egy anfetaminszármazék szintje. A depresszióra hajlamos személyeknél ugyanakkor azt tapasztalták, hogy e vegyü-

tek koncentrációja, vagy az azokat érzékelő sejtek (receptorok) száma csökkent le. A szerotonin és a dopamin az idegsejtek közötti ingerület átvitelében játszik szerepet, feladatuk az agyban az idegsejtek közötti kapcsolatok elősegítése. Ezek alapján a kutatók arra a következtetésre jutottak, hogy az említett vegyületek jelenléte okozza az agyban a boldogság érzetét, hiányuk pedig a boldogtalanság érzését, csaldottságot, sőt depressziót idéz elő.

Úgy tűnt, mindezt alátámasztja a kábítószeres hatásmechanizmusának elemzése is. Azok a drogok, melyek oldják a gátlásokat, jókedvet és felszabadultságot idéznek elő – mint például az extasy-tabletta vagy az anfetaminszármazékok –, a szerotonin szintézisére hatnak. A szerotonin hatásmechanizmusának elve a pszichiátriai kezelések esetében is beigazolódott. A depressziót oldó gyógyszerek vizsgálata is hasonló eredményhez vezetett: az antidepresszánsok egy része is a szerotonin termelését serkenti.

Ezzel elégedetten hátra is dőlhet-

nénk, hiszen a kezünkben van a megoldás. Megtaláltuk azokat az agyban felszabaduló vegyületeket, melyek jelenlétében boldogság, hiányában pedig a szomorúság érzése tapasztalható. Egészséges szervezet esetében az érzékszervekből az idegrendszeren keresztül érkező információ hatására (például egy megnyert lottó ötös vagy egy boldogító igen hallatán), kezdenek el termelődni ezek a vegyületek, kiváltva a boldogság érzését. Elég, ha a depresszióban szenvedő betegek szervezetében visszaállítjuk e vegyületek megfelelő koncentrációját, s a depresszió megszűnik. Sőt reggelente a kötelező vitaminturmix mellé is bekaphatunk egy boldogság-tablettát, mely egész napra örömet biztosít.

Hogy ez nem ilyen egyszerű, azt a gyógyszeresen kezelt, mégis újra és újra depresszióba eső honfi- és embertársaink nagy száma bizonyítja. A tudósok csak arra jöttek rá, hogy a boldogság érzésének a testben megnyilvánuló tüneteirel mely vegyületek felelősek. Arról még semmit sem tudnak, hogy mi,

esetleg ki dönti el, hogy milyen esetben kezdődjön meg egy vegyület termelése a szervezetünkben. Megoldatlan tehát az a kérdés, hogy az agy mely részében dől el, hogy a beérkező környezeti hatások épp örömet vagy bánatot okoznak.

A gondolatainkat és érzéseinket csupán biokémiai reakciók eredményeinek tekintő materialista felfogás mellett az ismertett tudományos eredményeket másképp is magyarázhatjuk, sőt így a nyitva hagyott kérdésekre is választ találunk. Ehhez azonban be kell vezetnünk a lélek, az elme és a fizikai test fogalmait.

Az elme tulajdonosa a lélek. Ő az, aki végső soron feldolgozza és átéli a környezetből az érzékszerveken keresztül az agyba, az elme irányítóközpontjába beérkező információkat. A bejövő információ elmére gyakorolt hatása dönti el, hogy felszabadulnak-e az agyban az említett vegyületek. A boldogság vagy szomorúság érzését megtapasztaló elme tehát független a fizikai testtől, hiszen annak működését épp az elme sza-

bályozza ezen vegyületeken keresztül. Épp úgy, ahogyan a programozó irányítja számítógépe működését. Munkája során a programozó is függ a számítógépétől, hiszen annak meghibásodása esetén nehézkessé vagy lehetetlenné válik munkája. Így függ az elme is a testbe jutott vagy juttatott anyagoktól, de alapvetően a testtől különálló egység.

Valójában azonban még az elme is csak egy burok a lélek körül, mely a személyiség igazi hordozója. A fizikai testet tehát az intelligencián és az elmen keresztül a lélek irányítja. Az ember élményeit, érzéseit és hangulatait valójában mind a lélek érzékeli, s csak hatásuk terjed ki a fizikai testre.

Bhagavad-priya dāsa

„Van egy klubunk, / Sten meg én vagyunk a klub, / de kettőből tartozni nem elég. / Néha levelet írok magamnak, / egy régi bélyeget ragasztok rá, / és bedobom a levelezéskönyünkbe, / hogy a többiek azt higgyék, / van valakim, aki csak az enyém / és akiről ők nem is tudnak” (Ingrid Sjöstrand)

Van egy klubunk

Szkepszis című tudományos honlapunkkal kapcsolatban kérdezte egy elvasónk (www.extra.hu/szkepszis).

Kedves Edina!

Köszönjük a leveledet.

– **Mi a szándékotok ezzel a nagy szkepszissel?**

– Rámutatni, hogy az eredetkérdésekkel kapcsolatban a tudományos ismeretterjesztés a materialista világnézetet terjeszti, nem pedig a „tudományt”.

– **Ugye nem csak a filozófiai terjeszkedés miatt vagytok ilyen szkeptikusak?**

– A Krisna-hit csak egy másik lehetőséget kínál, amelyet elfogadhat valaki a

világ, az élet, a fajok eredetével kapcsolatban. Az alapvető mondanivalónk, hogy a tudomány valójában éppúgy csak hitre tud alapozni ezekben a kérdésekben, semmit nem tud igazolni.

– **És a Védák? Ezeket is emberek írták... Vajon mennyivel alkot hűbb képet a valóságról? A szkeptikus ezt a hitet is kételkedve fogadja.**

– Mint tudod, a vallásos emberek szerint a szent könyveket vagy Isten írta (például egy irodalmi inkarnáció formájában, mint Vyāsadeva), vagy Isten inspirálta. Ezt az állítást a tudomány eszközeivel sem igazolni, sem cáfolni nem lehet.

A szkepszisnek helye van, hogyha egyenlő mértékben alkalmazzák. Jelenleg a tudomány képviselői által terjesz-

tett „big-bang” vallás sokkal elfogadottabb, pedig rendkívül ingatag lábakon áll.

– **Megújulásra minden területen szükség van. Kínált alternatívátok megfelel a „mai kornak” is?**

– Igen, a Védikus írások kifejezetten számolnak azzal, hogy jelenleg a Kali-kort, a nézeteltérések és a képmutatás korát éljük, amikor nagyon nehéz a lelki értékekre koncentrálni. Ezért egy egyszerű módszert írnak elő az önmegvalósításra, Isten neveinek az éneklését: Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare, Hare.

Még egyszer köszönjük kérdéseidet.

Rekviem a tehenekért

Több mint három millió állatot ítéltek kényszervégzésre, és öltek meg Nagy-Britanniában. A hivatalos jelentések szerint ez a „rendkívüli piaci intézkedés” a száj- és körömfájás járvány elterjedésének megakadályozása miatt volt szükséges. Úgy tűnik azonban, hogy valójában megint csak annak lehettünk tanúi, ahogy az erkölcsi érzékét fokozatosan elvesztő, mohó, „civilizált” emberiség – ismét csupán az anyagi hasznot tartva szem előtt – újabb fölösleges öldöklést hajtott végre.

Miért, meg lehetett volna oldani másképpen is a problémát? Lett volna más lehetőség arra, hogy megakadályozzák a járvány terjedését? Vagy pusztá érzélgősségből hagyjuk, hogy egész Európa marhaállománya megfertőződjön? Bizony, lett volna más megoldás. A mészárlásra vonatkozó döntést egy brit tudományos csoport is támogatta. Az Imperial College of Science, Technology and Medicine kutatócsoport matematikai modelleken alapuló előrejelzést készített. Következtetésük szerint a járvány megfékezésére „sajnálatos módon” a védőoltásnál is hatékonyabb megoldás az állatok azonnali levágása. Számítógépeikbe azonban nyilvánvalóan elfelejtették beletáplálni az erőszaknélküliség szempontját csakúgy, mint Isten akaratát. Jellemző mentalitással a tudósok csupán úgy kezelték a jelenséget, mint egy számítógépes játékot, amelyben a négy lábú, érző lények milliói csupán „potenciális vírushalmazító objektumokként” szerepeltek. Tudnivaló, hogy a betegség az állatok számára nem feltétlenül lenne végzetes. A fiatal jászágók gyakran

elpusztulnak, ha megkapják a betegséget, az idősebbek azonban két-három hét után meggyógyulnának, addig némi lázat kellene elviselniük, és azt, hogy szájuk és lábuk felhólyagosodik. A betegség az emberre - szinte kizárólagos módon - soha nem terjed át. Miért kellett hát likvidálni az állatok tömegeit, akik közül sokan csak lehetséges, nem is valóságos áldozatai voltak a járványnak? Csupán azért, mert az állattenyésztés pontosan ütemezett menetrendjében nincs idő megvárni az állatok gyógyulását, vagy amíg a kezelésükre használt gyógyszerek kiürülnek a szervezetükből. Olcsóbb elpusztítani a betegeket és a fertőzésveszélyben lévőket, mint oltásokat adni, és várni a teljes gyógyulásig. Valójában azonban a kevésbé fertőzött területeken karanténnel, a veszélyeztetettebb régiókban pedig megelőző oltással is ellenállóvá lehetett volna tenni az egészséges állatokat a vírusokkal szemben. Tipikus, hogy Anglia legfertőzöttebb térségében, Cumbriában az állattenyésztők maguk tiltakoztak az egészséges állatok beoltása ellen, mert az oltás (a gyengített kórokozók)

alkalmazása a járvány lecsengése után „késleltetni fogja a visszajutást az exportpiacokra”. Bizony, a brit kutatók és a gazdák „józan számítása” csak és kizárólagosan a húsipar gazdasági érdekeit veszi számításba. Jellemző az állattartó ember mentalitására, hogy a lehető legtöbb pénzre igyekszik szert tenni az állatok értékesítéséből, azonban felelősségvállalása azonnal megszűnik, amint védelmezni, nem pedig kihasználni kellene a tenyészállatokat. Ha gazdasági szempontból valamivel olcsóbb a gyilkolás, mint az oltás, akkor képesek vagyunk EU-szerte elpusztítani és felgyújtani a tehenek százezres tömegeit (amelyek persze az újsághírekben csak „X ezer tonnányi húsként” szerepelnek). Pedig ez a megoldás sem olcsó, hiszen 450 millió eurót emésztett föl a közösség kasszájából. Ráadásul a tetemek napokon keresztül tartó égetésénél gázolajat használnak, így tonnaszám kerül a levegőbe korom, valamint más egészség- és környezetkárosító anyagok – ami miatt Angliában egyes helyeken iskolákat kellett kiüríteni. A módszer ahhoz hasonlít, mintha egy

influenzajárvány esetén minden olyan osztály diákjait megölnék, ahol akár egyetlen diák is megbetegedett. Hiszen ez olcsóbb, mint az oltás. Sajnos a jóléti társadalmak döntéshozói és farmgazdái továbbra sem tekintik fontos szempontnak az állatok életének védelmét. Az állatvédő szervezetek felemelték ugyan szavukat, ám a piac érdekeivel szemben hangjuk erőtlennek bizonyult. Sokan szörnyülködve takarták el a szemüket a híradások láttán. Remegő lábú, fejbőlött, orrukra bukó állatokat látunk, szarvasmarhákból rakott száz méter hosszú, lángoló hullámáglyákat. „Szegények...” – fakadnak sóhajra az érzőbb szívek, miközben arra gondolnak, hogy „nem tehattünk mást”. De valójában tehattunk volna.

És ne felejtjük el azt sem, hogy ezeket az állatokat már eleve halálra szánták. Sőt, sokmillió elődjük a vágóhídon fejezte be szomorú életét – csak éppen az ellenük elkövetett tömeges merényletet zárt kapuk takarták el a szemünk elől.

Másképp látni, másképp élni

Ha magyarul azt mondjuk valakinek, hogy „marha”, megsértődik. Ha pedig hazánkban egy hölgyet tehénnek nevezünk, utána ne próbáljunk meg udvarolni neki. Indiában azonban ugyanezt a megjegyzést egy nő bóknak tekinti. India kultúrájában évezredek óta tiszteletteljes helyet biztosítanak a teheneknek. Ezalatt nem csak valami-

féle „szenttehen-mítoszt” kell érteni. Az ősi védikus kultúrában a szarvasmarháknak feltétlen védelmet nyújtottak, mivel jólétük automatikusan biztosítja az emberi közösségek nyugalmát is. A tehenek értéktelen füvet esznek, és helyette csodálatos módon, tej formájában biztosítják az állati fehérjét anélkül, hogy ezért erőszakhoz kellene folyamodnunk. A védikus kultúrában a társadalom irányítói a bráhmanák voltak, a papi, illetve értelmiségi réteg. Ők a szentírásokkal összhangban, Isten ki nyilatkoztatott elvárásait szem előtt tartva irányították az életet, önzetlenül, mindenki anyagi és lelki jólétére törekedve. Az irányító osztály neve alapján szokás ezt „brahminikus kultúrának” nevezni. Ennek a kultúrának alapvető, központi elve volt a tehénvédelem, amely a kereskedők és földművesek gyakorlati kötelezettsége volt. Szóba sem jött, hogy megöljék az állataikat, vagy hogy megölt állatok megszáritott, megőrölt húzával, „hullaliszttal” etessék ezeket a jámbor növényevőket. (A húsliszt volt az oka a másik nagy marhavésznek, a kergemarha-kórnak). Ne csodálkozzunk, ha kegyetlenségünk és természetellenes állattartási módszereink ma szinte kezelhetetlen gondokat okoznak a világban. Az óriási krízist okozó járványok arra mutatnak rá, hogy ez így nem mehet tovább. A saját, abnormális gazdálkodási módszereink által előidézett problémákra sohasem fogunk tudni tökéletes megoldást találni. A legideálisabb az lenne, ha teljesen felhagynánk az állatok olyan irányú te-

nyésztésével, amelynek a célja ezeknek az élőlényeknek a későbbi leölése és húsipari feldolgozása. A nagyüzemi állattartás olyan időzített bomba, ami a jelek szerint nem csak egyszer, és nem csak egy helyen robban.

Ami jó

Viszont ha minden rosszban van valami jó, akkor a szivacsos agyvelősorvadás (becenevén kergemarha-kór, hivatalosan BSE), valamint a száj- és körömfájás járvány tanulságai között is kell lennie valami ilyesminek. Van is. A húsnélküli táplálkozás hívei évtizedek óta gigászi küzdelmet folytatnak szerte a világon, hogy minél több embert ráébresszenek, hogy a húsevés erkölcsetlen viselkedést - ölést - követel tőlünk, valamint egészségtelen és gazdaságtalan. Azonban a hús és vér ízéhez ragaszkodók azzal intették le őket, hogy az embernek mindenképpen szüksége van a húsrá. Most hirtelen kiderült, hogy nincs is olyan nagy szükségünk rá. A járványokat követő pánik egyik feltűnő jele volt, hogy egyes európai országokban 30-40%-kal esett vissza a marhahúsfogyasztás. Mégsem halt senki éhen, és senki nem lett sápadt és vérszegény attól, hogy abbahagyta a lemészárolt tehenek fogyasztását.

Isten tartsa meg a jó szokásukat.

Īśvara Kṛṣṇa dāsa

„Az Istenség Legfelsőbb Személyiségét a *namo brahmāya-devaya go-brahma-hitaya ca* imával imádják. Ebből jól láthatjuk, hogy az Istenség Legfelsőbb Személyisége tiszteli és védelmezi a *brāhmaṇákat*, a brahminikus kultúrát és a teheneket. Ahol tehát vannak *brāhmaṇák* és fennáll a brahminikus kultúra, ott vannak tehenek és van tehénvédelem is. Egy olyan társadalomban vagy kultúrában, ahol nincsenek *brāhmaṇák* és brahminikus kultúra, ott a tehenekkel úgy bánnak, mint a közönséges állatokkal, és lemészárolják őket az emberi civilizáció áldozati oltárán.”

(A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda: Śrīmad-Bhāgavatam 4. ének 21. fejezet 44. vers, magyarázat)

Jó szórakozást!

Minden ember alapvető igénye, hogy jól érezze magát. Az indiai vaisnava bölcsesség szerint ennek az az alapvető oka, hogy mint lelkek, mindannyian egy végtelenül örömteli helyről származunk. Ez a lelki világ, amely messze túl van az anyagi kozmosz határain, s ott minden lény Isten társaságában élvezi az Ő kedvteléseinek változatosságát.

A lélek, az élőlény, ebből a transzcendentális létből fordul az anyagi világ felé, és itt különböző anyagi testeket ölt magára. Így most éppen emberi testben lakunk, és mint eszes lények sokféle módon törekszünk elvesztett boldogságunk visszanyerésére.

A különféle tudatszinteken álló lelkek számára más-más tapasztalatok jelentenek látszólagos elégedettséget. Például egy disznó jól érzi

magát, miközben moslékot eszik, a mi számunkra azonban ez visszataszító. Éppen így a különféle tudatállapotban lévő emberek az anyagi élvezetek más és más formáját részesítik előnyben. Életünk első szakaszában elégedetté válunk pusztán attól, hogy az alapvető életszükségleteinket kielégítik, van mit ennünk, és eleget alhatunk. Felnőttként pedig sokféle kapcsolódási lehetőséget keresünk, hogy ezáltal felszabaduljunk a mindennapok nehézségeitől, a stressztől, a monotonitástól, a személyes konfliktusoktól.

Az ilyen kapcsolódások jelentős ré-

sze pusztán azt a célt szolgálja, hogy a testünket, az érzékeinket általunk kellemesnek vélt ingerek ériék. Vannak, akik ezt éjszakai klubokban, kaszinókban (ne adj Isten kocsmákban) vélik megtalálni, mások koncertre, buliba mennek. Megint mások a szórakozás kulturáltabb formájaként moziba, színházba, hangversenyre járnak, vagy könyveket olvasnak, amely intelligenciájukat mozgatóva finomabb szintű örömet okoz. Vannak, akik távoli tájakra utaznak, vagy extrém sportoknak hódolnak – de jóformán lehetetlen felsorolni mindazokat a módszereket, amelyeket az emberi leleményesség ötlött ki az idők során annak érdekében, hogy valamiképpen színesebbé, élvezetesebbé tegye az életet. Mivel azonban a szórakoztatóipar legtöbb szolgáltatása meglehetősen borsos árú, olykor azt is nehéz megállapítani, hogy valóban szórakoztatnak bennünket, vagy éppen rajtunk szórakoznak.

Semmi sem elég

Árulkodó jel azonban, hogy milyen gyorsan váltogatjuk és próbálgatjuk a különféle világi élvezeteket, mintha egyik sem lenne az igazi. A legjobb könyv is unalmassá válna, ha harmincadjára olvasnánk, és minden szórako-

zási forma kínzásnak tűnne, ha heteken keresztül csak azt kellene gyakorolnunk. Úgy éreznénk, hogy valami hiányzik, valami másra van szükségünk. Persze az általános felfogás szerint a változatosság gyönyörködtet, de úgy is szemlélhetjük a dolgot, hogy egyik fajta tevékenységben sem találjuk meg azt a maradandó boldogságot, amelyet hiányolunk, ezért nyúlunk mindig újabbak és újabbak után.

Eltérő vélemények uralkodnak azzal kapcsolatban, hogy az ember végső soron mitől is várhatja elégedettségének beteljesülését. Van, aki a pénzben és a luxuskörülményekben bíz, van, aki mások elismerését vagy az ellenkező nem csodálatát igyekszik kivívni, és van, aki biztos társadalmi pozícióra törekszik. Van, aki azt reméli, hogy majd akkor fogja megtapasztalni a várva várt belső nyugalmat, mikor kiegyensúlyozott családi helyzetet teremtett, valamint megfelelő önbecsülésre és érzelmi stabilitásra tett szert.

Gyakran látjuk azonban, hogy még az ezeket a célokat elérő személyek sem tűnnek teljesen elégedettnek, és karrierjük és a külső megítélés szerint tökéletes társadalmi helyzetük ellenére káros szenvedélyek rabjai lesznek, pszichológiai kezelésre járnak, vagy olykor öngyilkosok lesznek. Úgy tűnik, hogy ép-

pen a boldogságról alkotott vágyálmaink kergetése, valamint beteljesülésük „üressége” okozza a legtöbb frusztrációt és elégedetlenséget.

De még akkor is, ha valaki eléri azt az állapotot, amelyet eszményinek és a saját szemszögéből nézve tökéletesnek tart, akkor sem biztos, hogy valóban ez az emberi létben megtapasztalható legnagyobb boldogság. Ne feledjük, hogy csak a *saját* tudatszintünk számára vonzóznak tűnő dolgokra vágyunk, és azokat tekintjük élvezetesnek. Ám a boldogság magasabb régióiban járók számára az anyaghoz kötődő úgynevezett élvezeteink nagyon sekélyesnek tűnhetnek, ahogy számunkra is meglehetősen alacsonyrendűnek tűnik a seretések „ízletes” vacsorája.

Mint hal a parton

A védikus írások megközelítése szerint mindannyiunk helyzete olyan ebben a világban, mint egy halé, amelyet a partra sodort a hullámverés. Egy

ilyen hal számára semmi sem okozhat elégedettséget, ami a szárazföldön van. A legdrágább ágyra fektethetjük, a legelőkelőbb szivart dughatjuk a szájába, a legújabb hollywoodi filmeket vetíthetjük neki – nem fogjuk tudni kivívni elégedettségét. Az örök lélek számára ugyanígy nem okozhat végső boldogságot semmi, ami ennek az átmeneti világnak a terméke. A végtelenségig próbálkozhatunk, ám az anyagi élvezetek kínálata sosem fogja tudni lelkünk legmélyén rejlő vágyunkat teljesíteni. Mindannyian el nem múló, intenzív személyes kapcsolatra és csalódások nélküli szeretetre áhítozunk.

A védikus írások leírása szerint mindezt nem tapasztalhatjuk meg az anyag börtönében, mert itt idővel a legintenzívebb érzelmek is kihűlnek, a kapcsolatok pedig legkésőbb életünk végén megszakadnak. A lelki élőlény csak az anyagtalan, természetfölötti síkon tudja megtapasztalni azokat az érzéseket, amelyeknek árnyékai (az anyagi élvezetek) után olyan kétségbeesetten kapaszkodik.

A tiszta élvezet

De vajon életünk végéig kell-e várunk a túlvilági boldogság reményében, lemondva minden örömről az életben? Nem, a védikus írások ennél sokkal gyakorlatiasabb és ellenőrizhetőbb megoldást mutatnak be. Csupán azt kéri, hogy tetteinket kapcsoljuk össze a Legfelsőbb Lénnel, aki – mint minden másnak – a valódi boldogságnak a forrása is. A Krisna-tudat gyakorlója nem száraz és unalmas „szent fazekak”, hanem olyan emberek, akik elégedettségüket Isten elégedettségéből nyerik. Amikor tetteink összekapcsolódnak a Legfelsőbb Személlyel, akkor átminősülnek, és világi tevékenységből odaadó szolgálattá változnak. Finom ételeket eszünk, ám azokat először felajánljuk Istennek, így azok lelki táplálékká vál-

nak. Izgalmas könyveket is olvasunk, amelyek az élet leglényegesebb kérdéseiről és Krisna fenséges, ugyanakkor elbűvölően kedves tulajdonságairól és cselekedeteiről szólnak. Mi is „bulizunk”, de nem erjedt gyümölcsök levétől várjuk a felszabadulást, hanem a Hare Kṛṣṇa mantra énekléséből származó nektár cseppjeit kóstolgatjuk. A Kṛṣṇa-hit gyakorlatait követve az ember nem „marad le” a világ örömeiről, hanem magasabb szintre transzformálja azokat. Amikor az ember visszaállítja a kapcsolatát a létezés eredetével, fokozatosan valódi tudatára ébred, mint mikor egy elszibbadt végtagban újra áramlani kezd a vér.

„Aki ekképpen felszabadult, az nem vonzódik az anyagi érzéki élvezetekhez, hanem mindig transzba merül, s a belső gyönyört élvez. Az önmegvalósított személynek ily módon határtalan boldogságban van része, mert figyelmét a Legfelsőbbre fűggeszti.”

(Bhagavad-gītā 5.21)

A lelki boldogság magasabb rendű mindenféle érzéki élvezetnél, bár ez első hallásra olyan hihetetlennek és érthetetlennek tűnhet, mint egy vak ember számára a színek. Az elégedettség bizonyítéka, hogy a lelki élet gyakorlója tudatuk tisztulása során valóban elveszíti érdeklődésüket a múlandó örömek iránt, és elméjük végérvényesen megnyugszik. A múltban élt nagy *vaiṣṇava* szentek beszámolója pedig egybehangzóan, ugyanígy írják le a létezés általuk megtapasztalt legmagasabb, lelki szféráját, Golokát – ahol minden lépés tánc, minden szó ének, és ahol minden tett a legtökéletesebb szórakozás.

Īśvara Kṛṣṇa dāsa

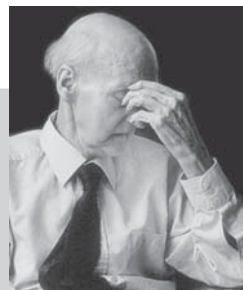

Miért rossz a „jó halál”?

Az egész világon és hazánkban is parázs vita dúl az eutanázia körül. A lágyan hangzó görög szó nem éppen kellemes jelenséget takar: arra utal, mikor egy halálosan beteg ember orvosa segítségével a gyors halált választja életének természetes befejezése helyett.

A szabadelvű elképzelések szerint ez „kegyes halál”, melyről adott esetben mindenki saját maga dönthet. Az ezzel szemben álló, hagyományosabb értékrend képviselői – általában vallásos alapokon állva – amellet érvelnek, hogy az emberi élet minden esetben szent, melynek védelme egyetemes érték, megszakításához pedig senkinek nincs joga.

A vita nem csak elméleti és jogi téren folyik, hanem a mindennapi élet sűrűjében is. Időről időre elhúresült orvosokról hallhatunk, akik bőkezűen osztják „kegyüket” pácienseiknek, mint az Egyesült Államokban élő Jack Kavorkian, aki több mint száz betegét tessékelté át a túlsó oldalra. Hollandiában a parlament (a viták tüzeit gerjesztve ezzel más országokban) engedélyezte, hogy a kezelőorvos – a szenvedők kérésére – megölhesse a gyógyíthatatlan betegeket. Magyarországon a fekete angyal szárnycsapásai kavarták fel legutóbb a kedélyeket. A viták dúlnak, az

orvostársadalom megosztott, a betegek szenvednek, a kaszás pedig olykor idő előtt, meghívásra arat.

Elfordított fejfel

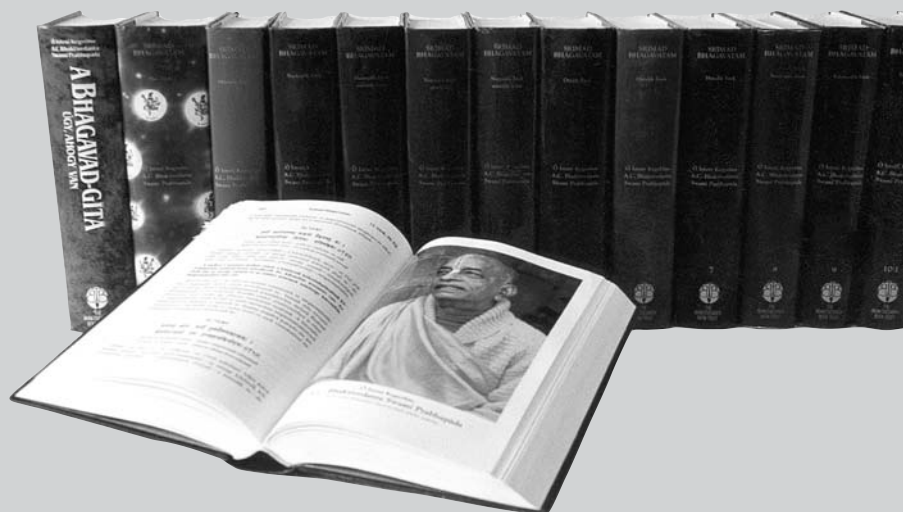
Skandináviától Japánig jónéhány kultúra történelmében található nyoma annak, hogy a magatehetetlen vagy gyógyíthatatlanul beteg, „a társadalom számára nem hasznos” embereket különböző módszerekkel halálba küldték. Az eutanázia esetében az orvos a beteg életét az ő kérésére oltja ki. Ez azonban nem sokban különbözik „az öregek és betegek eltávolításának” barbár szokásaitól. Ijesztő annak tudata, hogy napjainkban ez a kegyetlen gyakorlat itt-ott már a jog által szentesítve történik, sőt sokan nem szemüket lesütve vesznek részt mindebben, hanem az ilyen típusú gyilkosságok hangos pártolói és szószólói lesznek. Mi lehet ennek az oka? Miért akarjuk, vagyis akarják eltüntetni az élők sorából a szenvedőket?

A megszokott válasz szerint ennek

csupán az az oka, hogy „könnyítsenek” kilátástalan helyzetükön. Meglátásunk szerint azonban e cselekedetek mögött egy rejtettebb ok is meghúzódik, mégpedig az, hogy társadalmunk nem tud mit kezdeni az öregség és a betegség tényével. A legtöbb ember azon igyekszik, hogy élete során ne halljon ezekről, és ne is lásson semmi fájdalomra és elmúlásra emlékeztető jelenséget – vagy lehetőleg minél kevesebbet. Ha szenvedő embereket látunk, félrefordítjuk a fejünket, ha pedig a TV-ben a véres realitás egy részletét mutatják, akkor egy könnyedebb csatornára kapcsolunk.

A reklámok azt sugallják, hogy a sikeres embernek – amilyené nekünk is válnunk kell – olyan mosolyának kell lennie, hogy mind a harminckét fogat látszódjon. A bőrünknek örökké olyan rugalmasnak kell maradnia, mint a trambulín, szemünkötől és szánkötől pedig lehetőleg egy pillanatra sem szabad megtagadni a nekik járó örömeiket. Földi paradicsomot szeretnénk létrehozni – Isten nélkül.

(folytatás a 23. oldalon)

A szentek kérdései

ELSŐ ÉNEK: ELSŐ FEJEZET

15. VERS

यत्पादसंश्रयाः सूत मुनयः प्रशमायनाः ।
सद्यः पुनन्त्युपस्पृष्टाः स्वर्धुन्यापोऽनुसेवया ॥ १५ ॥

*yat-pāda-saṁśrayāḥ sūta munayaḥ praśamāyanāḥ
sadyaḥ punanty upasprṣṭāḥ svardhunī-āpo 'nusevayā*

yat – akinek; *pāda* – lótsz lábába; *saṁśrayāḥ* – akik menedéket kerestek; *sūta* – óh, Sūta Gosvāmī; *munayaḥ* – a nagy bölcsek; *praśamāyanāḥ* – a Legfelsőbb iránti odaadásban elmerülve; *sadyaḥ* – egyszerre; *punanti* – megszentel; *upasprṣṭāḥ* – egyszerűen a társasága; *svardhunī* – a szent Gangesz; *āpaḥ* – vize; *anusevayā* – használatba vesz.

Oh, Sūta, azok a nagy szentek, akik tökéletes menedéket találtak az Úr lótsz lábainál, azonnal meg tudják szentelni azokat, akik kapcsolatba kerülnek velük, míg a Gangesz vize csak hosszú idő után tisztíthatja meg az embert.

MAGYARÁZAT: Az Úr tiszta *bhaktái* nagyobb erővel rendelkeznek, mint a szent Gangesz folyó vize. Az embernek hosszú időn keresztül kell használnia a Gangesz vizét ahhoz, hogy lelki haszna származzon belőle, ám az Úr tiszta *bhaktáinak* kegyéből nyomban megtisztulhat. A *Bhagavad-gītā* azt mondja, hogy bárki – tekintet nélkül arra, hogy *sūdrának*, nőnek vagy kereskedőnek született – menedéket kereshet az

Úr lótsz lábainál, s ha így tesz, visszatérhet Istenhez. Az Úr nál menedéket keresni annyit jelent, mint menedéket keresni a tiszta *bhaktáknál*. A tiszta *bhaktákat*, akik a szolgálaton kívül semmi mással nem törődnek, a Prabhupāda és a Viṣṇupāda nevekkel tisztelik meg, amely arra utal, hogy ezek a *bhakták* az Úr lótsz lábait képviselik. Ezért bárki, aki menedéket keres egy tiszta *bhakta* lótsz lábánál, úgy, hogy lelki tanítómesterének fogadja el őt, azon nyomban megtisztulhat. Az Úr ilyen tiszta *bhaktáit* ugyanúgy tisztelik, mint az Urat, mert az Úr legbensőségesebb szolgálatát végzik, hiszen kivezetik az anyagi világból az elesett lelkeket, akiktől az Úr azt akarja, hogy térjenek haza, vissza Hozzá. Az ilyen tiszta *bhaktákat* az Írá-sok szerint az Úr helyetteseinek nevezik. A tiszta *bhakta* őszinte tanítványa lelki tanítómesterét az Úrral egyenlőnek tekinti, de magát mindig az Úr szolgája alázatos szolgájának tartja. Ez a tiszta odaadás útja.

16. VERS

को वा भगवतस्तस्य पुण्यश्लोकेऽयकर्मणः ।
शुद्धिकामो न शृणुयाद्यशः कलिमलापहम् ॥ १६ ॥

*ko vā bhagavatas tasya punya-ślokeḍya-karmaṇaḥ
śuddhi-kāmo na śṛṇuyād yaśaḥ kali-malāpaham*

kaḥ – ki; *vā* – inkább; *bhagavataḥ* – az Úr; *tasya* – Övé; *punya* – erényes; *śloka-īḍya* – imákkal imádott; *karmaṇaḥ* – tettek; *śuddhi-kāmaḥ* – vágyik arra, hogy minden bűntől megszabaduljon; *na* – nem; *śṛṇuyāt* – hall; *yaśaḥ* – dicsőség; *kali*

– a nézeteltérések kora; *mala-apaham* – eszköz a megszentelésre.

Ki az hát, aki arra vágyva, hogy megszabaduljon az ellenségeskedések korának bűneitől, ne akarna az Úr nagyszerű dicsőségéről hallani?

MAGYARÁZAT: A Kali-korszak a legelkárhozottabb kor, a folytonos ellenségeskedéseknek köszönhetően. Olyannyira átitatódott bűnös szokásokkal, hogy a legkisebb félreértés is féktelen marakodáshoz vezet. Azok, akik az Úr tiszta odaadó szolgálatát végzik, akikben nyoma sincs a váagnak, hogy önmagukat magasztalják, s akik mentesek a gyümölcsöző cselekedetek és a száraz filozófiai spekuláció minden hatásától, képesek arra, hogy megszabaduljanak e rideg kor zűrzavarától. Az emberiség vezetői nagyon szeretnének békében és barátságban élni, de nem ismerik azt az egyszerű folyamatot, amelyet az Úr dicsőségének hallása jelent, sőt ellenzik az Úr dicsőségének terjesztését. Más szóval ezek az ostoba vezetők teljes mértékben tagadni akarják az Úr létét. A szekuláris államra hivatkozva évről évre a legkülönbözőbb terveket teszik közzé, az Úr anyagi természetének áthatolhatatlan szövevénye azonban minden pillanatban megüti a fejlődésre irányuló terveiket. Nincs szemük arra, hogy meglássák: kudarcot vall minden próbálkozásuk, mellyel békét és barátságot akarnak teremteni. Itt azonban megkapjuk az útmutatás, hogyan jussunk túl az akadályon: ha valódi békét akarunk, utat kell nyitnunk a Legfelsőbb Úr megértéséhez, s dicsőítenünk kell Őt nagyszerű tetteiért, amelyekről a *Śrīmad-Bhāgavatam* oldalai beszélnek.

17. VERS

तस्य कर्माण्युदाराणि परिगीतानि सूरिभिः ।
ब्रूहि नः श्रद्धधानानां लीलया दधतः कलः ॥ १७ ॥

*tasya karmāṇy udārāṇi parigītāni sūribhiḥ
brūhi naḥ śraddadhānānām līlayā dadhataḥ kalāḥ*

tasya – Övé; *karmāṇi* – transzcendentális tettei; *udārāṇi* – nagyszerű; *parigītāni* – közzétesz; *sūribhiḥ* – a nagy lelkek által; *brūhi* – kérlek, beszélj; *naḥ* – nekünk; *śraddadhānānām* – készen arra, hogy tisztelettel fogadja; *līlayā* – kedvtelések; *dadhataḥ* – megjelent; *kalāḥ* – inkarnációk.

Transzcendentális tettei nagyszerűek és kegyesek, s olyan kiváló, tanult szentek énekelnek róluk, mint Nārada. Ezért arra kérünk, beszélj nekünk kalandjairól, melyeket különböző inkarnációiban hajtott végre, mert nagyon szeretnénk hallani róluk!

MAGYARÁZAT: Az Istenség Személyisége sohasem tétlen, ahogyan azt néhány csekély értelmű ember feltételezi. Tettei nagyszerűek és magasztosak. Mind az anyagi világbeli, mind lelki teremtsései csodálatosak, s a legnagyobb változatosságot mutatják. Olyan felszabadult lelkek beszélnek róluk, mint Śrīla Nārada, Vyāsa, Vālmīki, Devala, Asita, Madhva, Śrī Caitanya, Rāmānuja, Viṣṇusvāmī, Nimbārka, Śrīdhara, Viśvanātha, Baladeva, Bhaktivinoda, Siddhānta Sarasvatī, valamint sok más tanult és önmegvalósított lélek. Mind az anyagi, mind a lelki teremtés fenségével, szépséggel és tudással tel-

jes, de a lelki birodalom nagyszerűbb, mert teljes tudás, boldogság és örökkévalóság jellemzi. Az anyagi teremtsések csupán egy időre nyilvánulnak meg mint a lelki birodalom eltorzult árnyai. A mozihoz lehet hasonlítani őket, s a kevésbé értelmes embereket vonzzák, akiket a látszólagos dolgok ragadnak magukkal. Ezek az ostoba emberek nem ismerik a valóságot, s biztosra veszik, hogy a megtevesztő anyagi megnyilvánuláson kívül semmi más nincs. A nagy szentek – Vyāsa és Nārada – vezette intelligensebb emberek azonban tudják, hogy Isten örök birodalma örömtelibb, hatalmasabb ennél, valamint örök boldogsággal és tudással teli. Az Úr inkarnációiban kalandjait élvezve – melyekben azt az örök boldogságot nyilvánítja ki, amelyet társasága jelent transzcendentális lakhelyén – néha kegyében részesíti azokat is, akik nem ismerik tetteit és transzcendentális birodalmát. Ezekkel a tettekkel ébreszt Maga iránt vonzódást az anyagi világ feltételekhez kötött lelkeiben. E feltételekhez kötött lelkek között vannak, akik az anyagi érzékek csálóka élvezetében merülnek el, míg mások egyszerűen csak tagadják a lelki világbeli valódi életet. Ezeket a kevésbé értelmes embereket *karmīknak*, vagyis gyümölcsöző tetteket végzőknek, valamint *jñānīknak*, unalmas elmebeli spekulációval foglalkozóknak nevezik. E két embercsoport fölött helyezkednek el a *sātvatākként* ismert transzcendentalisták, a *bhakták*, akik sem a féktelen anyagi cselekedetekkel, sem az anyagi spekulációkkal nem törődnek. Az Úr szeretetteljes szolgálatát végzik, s ezáltal abban a legmagasabb rendű lelki áldásban lesz részük, amely ismeretlen a *karmīk* és a *jñānīk* számára.

Az anyagi és a lelki világ legfelsőbb irányítójaként az Úrnak számtalan különféle kategóriába tartozó inkarnációja van. A Brahmā, Rudra, Manu, Pṛthu, Vyāsa inkarnációk az anyagi minőség inkarnációi, míg az olyan inkarnációk, mint Rāma, Narasimha, Varāha és Vāmana az Úr transzcendentális inkarnációi. Az Úr Śrī Kṛṣṇa minden inkarnáció forrása, s ezért Ő minden ok oka.

18. VERS

अथाख्याहि हरेर्धर्मवतारकथाः शुभाः ।
लीला विदधतः स्वैरमीश्वरस्यात्ममायया ॥ १८ ॥

*athākhyāhi harer dhīman avatāra-kathāḥ śubhāḥ
līlā vidadhataḥ svairam īśvarasyātma-māyayā*

atha – ezért; *ākhyāhi* – írd le; *hareḥ* – az Úrnak; *dhīman* – óh, bölcs; *avatāra* – inkarnációi; *kathāḥ* – leírások; *śubhāḥ* – kedvező; *līlā* – kalandok; *vidadhataḥ* – végzett; *svairam* – kedvtelések; *īśvarasya* – a legfelsőbb irányítóé; *ātma* – személyes; *māyayā* – energiák.

Óh, bölcs Sūta! Beszélj nekünk a Legfelsőbb Istenség számtalan inkarnációjának transzcendentális kedvteléseiről! Áldásos kalandjait és kedvteléseit belső energiái által hajtja végre az Úr, a legfelsőbb irányító.

MAGYARÁZAT: Az anyagi világok megteremtése, fenntartása és elpusztítása érdekében a Legfelsőbb Úr, az Istenség Személyisége Maga jelenik meg ezer és ezer inkarnáció formájában, s e transzcendentális formákban élvezett kedvteléseik rendkívül áldásosak. Javukra válik azoknak is, akik szemtanúi ezeknek a tetteknek, s azoknak is, akik hallják e cselekedetek transzcendentális elbeszéléseit.

19. VERS

वयं तु न वितृप्याम उत्तमश्लोकविक्रमे ।
यच्छृण्वतां रसज्ञानां स्वादु स्वादु पदे पदे ॥ १९ ॥

vayaṁ tu na vitṛpyāma uttama-śloka-vikrame
yac-chṛṇvatāṁ rasa-jñānāṁ svādu svādu pade pade

vayaṁ – mi; tu – de; na – nem; vitṛpyāmaḥ – pihenni fog; uttama-śloka – az Istenség Személyisége, akit transzcendentális imák dicsőítenek; vikrame – kalandok; yat – amelyik; śṛṇvatāṁ – folytonos hallással; rasa – zamát; jñānāṁ – akik jártasak; svādu – ízlel; svādu – íz; pade pade – minden lépésnél.

Sohasem fáradunk bele a himnuszokkal és imákkal dicsőített Istenség Személyisége transzcendentális kedvteléseinek hallgatásába. Akikben kifejlődött a Hozzá fűződő transzcendentális kapcsolat íze, azok minden pillanatban élvezettel hallgatják kedvteléseit.

MAGYARÁZAT: Nagy különbség van a világi történetek – legyenek akár kitalált, akár történelmi írások – és az Úr transzcendentális kedvteléseinek leírásai között. A világgegyetem történelmében találhatunk utalásokat az Úr inkarnációinak kedvteléseire. A *Rāmāyaṇa*, a *Mahābhārata* és a *Purāṇā* a régmúlt idők történelme, amelyet az Úr inkarnációinak kedvteléseivel kapcsolatban jegyeztek le, s ezért örökké frissek maradnak, még többszöri olvasás után is. Az ember élete során újra és újra elolvashatja a *Bhagavad-gītā*t vagy a *Śrīmad-Bhāgavatam*ot, mindig talál benne új információt. A világi hírek statikusak, míg a transzcendentális hírek dinamikusak, ahogyan a lélek dinamikus, az anyag pedig statikus. Akik kedvet kaptak a transzcendentális téma megértéséhez, sohasem fáradnak bele az ilyen elbeszélések hallgatásába. Az embernek hamar elege lesz az anyagi cselekedetektől, de a transzcendentális, odaadó tettekbe sohasem fárad bele. Az *uttama-śloka* kifejezés arra az irodalomra utal, amely nem a tudatlanságban gyökerezik. A világi irodalomra a sötétség, azaz a tudatlanság kötőereje hat, míg a transzcendentális irodalom teljesen különböző ettől. A transzcendentális irodalom a sötétség kötőereje fölött áll, s az olvasás előrehaladtával, valamint a transzcendentális téma megvalósítása által fénye egyre ragyogóbbá válik. A csupán nevükben felszabadultakat sohasem elégíti ki az *aham brahmāsmi* szavak ismétlése. Ez az erőltetett Brahman-megvalósítás elcsépelte válik, s hogy valódi gyönyört ízleljenek meg, a *Śrīmad-Bhāgavatam* elbeszéléseihez fordulnak. Akik nem ilyen szerencsések, azok az altruizmusnál és a világi filantropizmusnál keresnek menedéket. Ez azt jelenti, hogy a Māyāvādī filozófia világi, míg a *Bhagavad-gītā* és a *Śrīmad-Bhāgavatam* filozófiája transzcendentális.

20. VERS

कृतवान् किल कर्माणि सह रामेण केशवः ।
अतिमर्त्यानि भगवान् गूढः कपटमानुषः ॥ २० ॥

kṛtavān kila karmāṇi saha rāmeṇa keśavaḥ
atimartyāni bhagavān gūḍhaḥ kapaṭa-mānuṣaḥ

kṛtavān – véghezvitt; kila – amit; karmāṇi – tettek; saha – együtt; rāmeṇa – Balarāmával; keśavaḥ – Śrī Kṛṣṇa; atimartyāni – emberfölötti; bhagavān – az Istenség Személyisége; gūḍhaḥ – álarcban; kapaṭa – látszólag; mānuṣaḥ – emberi lény.

Az Úr Kṛṣṇa, az Istenség Legfelsőbb Személyisége Balarāmával együtt emberi lény szerepében jelent meg, s így elrejtőzve számtalan emberfölötti tettet hajtott végre.

MAGYARÁZAT: Az antropomorfizmus vagy a zoomorfizmus tanai sohasem alkalmazhatók Śrī Kṛṣṇa, az Istenség Személyisége esetében. Az az elmélet, mely szerint lemondások és vezeklések révén az ember Istenné válik, manapság nagyon népszerűvé vált, különösen Indiában. Mióta a szentek és a bölcsek rámutattak arra, hogy az Úr Rāma, az Úr Kṛṣṇa és az Úr Caitanya Mahāprabhu a kinyilatkoztatott szentírások alapján az Istenség Személyisége, nagyon sok gátlástalan ember hozott létre egy saját inkarnációt. Mindennapos dologgá vált – főleg Bengáliában – az inkarnációk kiigazítása. Bárkit, aki népszerű egyéniség, s rendelkezik egy parányi misztikus erővel, látványos bűvészkedése miatt könnyen Isten inkarnációjának kiáltanak ki. Az Úr Śrī Kṛṣṇa nem ilyen inkarnáció. Ő megjelensétől kezdve Maga az Istenség Legfelsőbb Személyisége volt. Fogadott anyja előtt mint a négykarú Viṣṇu jelent meg, majd kérésére emberi gyermek lett, s azonnal Gokulába indult, egy másik *bhaktához*, ahol Nanda Mahārāja és Yaśodā Mātā fiaként fogadták el. Ehhez hasonlóan Śrī Baladevát, az Úr Śrī Kṛṣṇa társát Śrī Vasudeva egy másik felesége emberi gyermekének tekintették. A *Bhagavad-gītā*ban az Úr azt mondja, hogy születése és tettei transzcendentálisak, s bárki, aki elég szerencsés ahhoz, hogy megismerje születésének és tetteinek transzcendentális természetét, azonnal felszabadul, és alkalmassá válik arra, hogy visszatérjen Isten birodalmába. Tehát az Úr Śrī Kṛṣṇa születésének és tetteinek transzcendentális természetéről szóló tudás elegendő a felszabaduláshoz. A *Bhāgavatam* kilenc énekben írja le az Úr transzcendentális természetét, a Tizedik Ének pedig különleges kedvteléseiről ír. Mindezt megismerheti az ember, ahogy az olvasásban előrehalad. Ennél a pontnál azonban fontos megjegyezni, hogy az Úr már édesanyja ölében kimutatta isteni természetét, hogy tettei mind emberfölöttiek – hétéves korában például felemelte a Govardhana-hegyet –, s minden tette egyértelműen bizonyítja, hogy Ő az Istenség Legfelsőbb Személyisége. Misztikus leplének köszönhetően azonban fogadott apja, anyja és rokonai közönséges gyermekként bántak vele. Bármikor hajtott végre emberfölötti tettet, apja és anyja azt egészen máshogy értelmezte, s fiuk iránt érzett megingathatatlan szülői szeretetükben elégedettek voltak. Naimiṣāranya bölcsei úgy jellemezték, mint látszólag emberi lényt, aki valójában a legfelsőbb, mindenható Istenség Személyisége.

21. VERS

कलिमागत्माज्ञाय क्षेत्रेऽस्मिन् वैष्णवे वयम् ।
आसीना दीर्घसत्रेण कथाया सक्षणा हरः ॥ २१ ॥

kalim āgatam ājñāya kṣetre 'smin vaiṣṇave vayaṁ
āsīnā dīrgha-satreṇa kathāyāṁ sakṣaṇā hareḥ

kalim – Kali kora (a félreértések vaskorszaka); *āgatam* – megérkezve; *ājñāya* – tudva ezt; *kṣetre* – ezen a földön; *asmin* – ebben; *vaiṣṇave* – különösen az Ūr *bhaktāi* számára; *vayam* – mi; *āsināḥ* – leültünk; *dirgha* – meghosszabbított; *satreṇa* – az áldozat végrehajtásáért; *kathāyām* – a szavaiban; *sa-kṣaṇāḥ* – a rendelkezésünkre álló időben; *hareḥ* – az Istenség Személyisége.

Jól tudjuk, hogy a Kali-korszak már elkezdődött, ezért összegyűltünk e szent helyen, hogy hosszú ideig hallgassuk Isten transzcendentális üzenetét, s így áldozatot hajtsunk végre.

MAGYARÁZAT: E Kali-korszak egyáltalán nem alkalmas az önmegvalósításra, nem úgy, mint a Satya-yuga, az aranykor, a Tretā- vagy a Dvāpara-yugák, az ezüst- és rézkorok voltak. A Satya-yugában élő emberek, akiknek élete százezer évig tartott, képesek voltak hosszú meditációkat folytatni, a Tretā-yugában pedig, amikor az élet tízezer év hosszú volt, az önmegvalósítást nagy áldozatok végzésével érték el. A Dvāpara-yugában, amikor az élet ezer évig tartott, az önmegvalósításig az Ūr imádatával jutott el az ember. De a Kali-yugában, amikor a maximális életkor csupán száz év, s az élet rengeteg nehézséggel jár együtt, az önmegvalósítás érdekében ajánlott folyamat az Ūr szent nevének, dicsőségének és kedvteléseinek hallgatása és éneklése. Naimiṣāraṇya bölcsei az Ūr *bhaktāi* számára fenntartott helyen kezdték el ezt a folyamatot. Felkészültek arra, hogy ezer évig hallgatják az Ūr kedvteléseit. A bölcsék példáját követve az embernek meg kell értenie, hogy a *Bhāgavatam* rendszeres hallgatása és elmondása az önmegvalósítás egyetlen módszere. Minden más próbálkozás csak idővesztegetés, mert semmilyen kézzelfogható eredménnyel nem jár. Az Ūr Caitanya Mahāprabhu a *Bhāgavata-dharmának* erről a rendszeréről prédikált, s azt tanácsolta, hogy mindenki, aki Indiában született, vállaljon felelősséget az Ūr Śrī Kṛṣṇa üzenetének, elsősorban pedig a *Bhagavad-gītā* üzenetének terjesztéséért. Ha az ember alaposan elsajátította a *Bhagavad-gītā* tanítását, a *Śrīmad-Bhāgavatam* tanulmányozásába kezdhet, hogy még felvilágosultabb legyen az önmegvalósítás terén.

22. VERS

त्वं नः सन्दर्शितो धात्रा दुस्तरं निस्तिर्षताम् ।
कलिं सत्त्वहरं पुंसां कर्णधार इवाणवम् ॥ २२ ॥

tvam naḥ sandarśito dhātrā dustaram nistitirṣatām
kalim sattva-haram puṁsām karṇa-dhāra ivāṇavam

tvam – jómagad; *naḥ* – nekünk; *sandarśitaḥ* – találkozási; *dhātrā* – a sors által; *dustaram* – leküzdhetetlen; *nistitirṣatām* – azok számára, akik át akarnak kelni; *kalim* – Kali kora; *sattva-haram* – ami megsemmisíti a jó tulajdonságait; *puṁsām* – az embernek; *karṇa-dhāraḥ* – kapitány; *iva* – ahogy; *aṇavam* – az óceán.

Úgy hisszük, a gondviselés akaratából találkoztunk veled, hogy elfogadhassunk téged kapitányként a hajón, amely azok számára van, akik át akarnak kelni Kali veszélyes óceánjában, mely az ember minden jó tulajdonságát elpusztítja.

MAGYARÁZAT: A Kali-kor rendkívül veszélyes az ember számára. Az emberi élet célja az önmegvalósítás, de e félelmetes kornak köszönhetően az emberek teljesen megfélemltek erről. Ebben a korban az életkor fokozatosan csökken, az emberek lassanként elveszítik emlékezőképességüket, nemes érzéseiket, erejüket és jó tulajdonságaikat. A korszak fogyatékosságait e mű Tizenkettedik Éneke sorolja fel. Ebben a korban tehát nagyon nehéz azoknak, akik életüket az önmegvalósításnak akarják szentelni. Az embereket annyira leköti az érzékielégítés, hogy teljesen megfélemlnek az önmegvalósításról. Örültségükben nyíltan kijelentik, hogy nincs szükség az önmegvalósításra, mert nem értik meg, hogy ez a rövid élet nem más, mint az önmegvalósítás felé vezető hosszú utazás egyetlen pillanata. Az egész oktatási rendszer az érzékielégítésre irányul. Ha egy művelt ember ezt végiggondolja, látni fogja, hogy e kor gyermekeit szándékosan küldik az úgynevezett oktatás vágóhídjaira. Az okos embereknek tehát óvatosnak kell lenniük ebben a veszélyekkel teli korban, s ha át akarnak kelni Kali félelmetes óceánjában, Naimiṣāraṇya bölcseit kell követniük, s a hajó kapitányának Śrī Sūta Gosvāmī vagy hiteles képviselőjét kell elfogadniuk. Ez a hajó az Ūr Śrī Kṛṣṇa üzenete a *Bhagavad-gītā* vagy a *Śrīmad-Bhāgavatam* formájában.

23. VERS

ब्रूहि योगेश्वरे कृष्णे ब्रह्मण्ये धर्मवर्मणि ।
त्वां कश्चिन्धुनोपेते धर्मः क शरणं गतः ॥ २३ ॥

brūhi yogeśvare kṛṣṇe brahmaṇye dharma-varmaṇi
svām kaśṭhām adhunopete dharmāḥ kaṁ śaraṇam gataḥ

brūhi – kérlek, mondd el; *yoga-īśvare* – minden misztikus erő Ura; *kṛṣṇe* – az Ūr Kṛṣṇa; *brahmaṇye* – az Abszolút Igazság; *dharma* – vallás; *varmaṇi* – védelmező; *svām* – saját; *kaśṭhām* – lakhely; *adhunā* – mostanában; *upete* – eltávozva; *dharmāḥ* – vallás; *kaṁ* – akinek; *śaraṇam* – menedék; *gataḥ* – eltávozott.

Kérlek, mondd el nekünk, kihez fordultak most menedéért a vallás elvei, amióta Śrī Kṛṣṇa, az Abszolút Igazság, minden misztikus erő mestere saját hajlékára távozott.

MAGYARÁZAT: A vallás lényegében nem más, mint azok az előírt törvények, melyeket Maga az Istenség Személyisége nyilatkoztatott ki. Amint a vallás törvényeivel visszaélnék vagy semmibe veszik azokat, a Legfelsőbb Ūr Maga jelenik meg, hogy visszaállítsa a vallásos elveket. Ezt jelenti ki a *Bhagavad-gītā*. Naimiṣāraṇya bölcsei ezekről az elvekről kérdeznek, s a kérdésekre adott választ később ismerhetjük meg. A *Śrīmad-Bhāgavatam* az Istenség Személyiségének transzcendentális hang-képviselője, s így teljes mértékben képviseli a transzcendentális tudást és a vallásos elveket.

Így végződnék a *Bhaktivedanta-magyarázatok* a *Śrīmad-Bhāgavatam* Első Énekének első fejezetéhez, melynek címe: „A szentek kérdései”.

Az öregség kínosan zavarja ezt a vágyálmot. Ezért döntünk úgy tudat alatt, hogy nem akarunk hallani a rákról, az érelmeszesedésről vagy az agytrombózisról. Beszéljenek ezekről

csak a szakemberek, nem ránk tartozik. A halál kérdése legyen tabu, a szenvedéssel pedig csak azok foglalkozzanak, akik már nem tehetik meg, hogy nem gondolnak rá.

Eszerint az analízis szerint egyáltalán nem meglepő, ha a testi lét hátrányaival váratlanul szembesülő idős vagy súlyosan beteg emberek feleslegesnek érzik magukat, depresszióba esnek, és akár az öngyilkosság gondolatától sem riadnak vissza. Néhányan kétségbeesetten próbálnak újra fiatalok lenni, és felvarratják a ráncjaikat. Másokat az öregek otthonában helyeznek el, mert senki sem akar velük lenni és gondoskodni róluk, hiszen látványuk a saját közelgő sorsunkat juttatja eszünkbe. Ezek az emberek már nem tudják megvalósítani a társadalom által sugallt célokat: rózsaszínre mázolt reklámvilágunkban az életkoruk szégyen, a betegségük kudarc. Érthető hát, ha az ily módon „elértéktelenített” betegek egy része nyomorúságos helyzetétől való megszabadulásra vágyik. Néhányan azt gondolják magukról, hogy további létezésük fölösleges, akik pedig hozzájuk hasonlóan gondolkodnak, azok nem riadnak vissza elpusztításuktól sem.

Mindez azonban csupán a jelenlegi, képmutató civilizáció hozzáállása az öregkorhoz és a szenvedéshez – a lelki kultúrával rendelkező társadalmak más-ként látták és kezelték e jelenségeket.

Isten tudja

Van-e tökéletes megoldás az eutanáziát érintő kérdésekre? Adhatunk-e egyértelmű választ, hogy helyes avagy helytelen a halálbasegítés? Isten tudja. És ez a mondat jelen esetben nem a tanácstalanság szlogenje, hanem határozottan kijelentő módú állítás.

A magunk részéről sajnálatosnak tartjuk, hogy elérkezett az emberiség ama korszaka, amikor egyáltalán felvetődik az a kérdés, hogy szabad-e ölni. Úgy tűnik azonban, eljött ez az idő. Ma-napság hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy nagy etikai problémáink megoldásával egyedül kell boldogulnunk, és a folyton változó emberi érvekre kell hagyatkoznunk, hogy megtaláljuk a kivezető utat az erkölcs útvesztőiből. India ősi írásai azonban olyan tanácsokat kínálnak, amelyek a leírások szerint abszolút szintről származnak, attól a lénytől, aki létrehozta ezt a világot, és aki azt szeretné, hogy a valódi boldogulásunk érdekében létezzünk benne.

A *Bhagavad-gītā* kijelenti, hogy a test csupán attól él, hogy egy Istentől származó, örökéletű lélek foglal benne helyet. A lélek a fogantatáskor kerül a parányi testbe, és korábbi életeiben elkövetett cselekedetei alapján bizonyos örömeknek és szenvedésnek lesz kitéve, egy napon pedig el kell hagynia az öreg testét, hogy egy újat fogadjon el cserébe.

A szenvedés kikerülhetetlen része ennek a világnak, és csak saját illúzióinkról teszünk tanúbizonyságot, amikor erről nem akarunk tudomást venni. A felszínen megszüntethetjük ugyan a szenvedést a test elpusztításával, a test idő előtti eldobása azonban a legkevésbé sem oldja meg a problémákat. A

védikus tanítások szerint a testet ilyen módon elhagyó léleknek még nagyobb szenvedésben lesz része következő életében, hiszen megszegte a természet törvényeit. A rá jutó sorssal pedig előbb-utóbb úgyis szembe kell néznie. Így az eutanáziával nem oldottuk meg a problémát, hanem csupán megsokszoroztuk. A „halálbasegítők” pedig azt a visszahatást kénytelenek elviselni, hogy következő életükben ők is erőszakos halál áldozatai lesznek. Dupla öngól.

A védikus írások szerint valóban a szenvedés és az öregség az anyagi létezés legnagyobb problémája. Ezekről azonban a legkevésbé sem menekülhetnénk meg azáltal, hogy (önként vagy mások segítségével) véget vetnénk az életünknek. A születés és halál végtelességszerű ismétlődő körforgásából csak azáltal szabadulhatunk ki véglegesen, ha életmódunk összhangban áll a világ törvényeivel, és a végső valóság megismerésére törekszünk.

A védikus kultúrában az emberek a lelki fejlődést tekintették az élet céljának, valamint azt, hogy bölcsességre tegyenek szert. Fegyvelmezték az érzékeiket, és nem az átmeneti élvezeteket hajszolták. Ahogy idősebbek lettek, egyre inkább képesek voltak a lelki életre koncentrálni, az ifjabb nemzedékek pedig tiszteletben tartották és elfogadták az öregek bölcsességét és tapasztalatát. A betegek öldöklése nem volt divatban.

Īśvara Kṛṣṇa dāsa

A MAGYARORSZÁGI KRISNA-TUDATÚ HÍVŐK KÖZÖSSÉGÉNEK ÁLLÁSFOGLALÁSA AZ EUTANÁZIÁVAL KAPCSOLATBAN

Évek óta jogi és erkölcsi viták forrása társadalmunkban az eutanázia, a „halálbasegítés” megítélése. Egyházunk tanításai az ősi indiai védikus írásokon nyugszanak. Ezek szellemében szeretnénk csatlakozni mindazon egyházakhoz, amelyek *elutasítják* az öngyilkosságot és az eutanáziát.

Meggyőződésünk szerint az élet nem az anyagból származik. Az életjelenségeket a lélek testben való jelenléte okozza. A lélek isteni eredetű, az anyag fölött álló,

örökké tudatos egység, amely személyiségünk örök hordozója. A lélek a fogantatáskor kerül a testbe, és a halál időpontjában hagyja el. Mivel az ember nem képes életet teremteni, éppen ezért senkinek nincs joga másokat megfosztani az életüktől. A lélek idő előtti kikényszerítését a testből gyilkosságnak tekintjük.

E felfogásból következően egyházunk állást foglal az emberi élethez való feltétlen jog és az élet megsérthetetlen szentsége mellett.

Mi a véleménye az eutanáziáról?

Kérjük, írja meg véleményét: vim@pamho.net

„Ha Mohamed nem megy a hegyhez, a hegy megy Mohamedhez” – tartja a mondás, amely a mi esetünkben is igaz: ha az emberek nem látogatják meg Kṛṣṇát, Kṛṣṇa néha fogja magát, és Ő látogat el hozzájuk.

Amikor a „hegy” elindul

Az Indiában több évezredes hagyományra visszatekintő ünnep, a Jagannātha-szekérfesztivál olyan kivételes alkalom, amikor Isten templomban tisztelt formája szekérre ülve útra kel, hogy rámosolyoghasson minden emberre, akit csak meglát. Ez a mosoly felbecsülhetetlen értékű – örök boldogsággal ajándékozza meg az épp arra járó, szerencsés lelkeket. Az indiai Jagannātha Puriban, a szekérfesztivál hazájában azonban ezt a találkozást nem bízzák a véletlenre: az ünnep napján sok millióan gyűlnek össze, hogy táncolva és énekelve követhessék a szekeret több kilométeren keresztül.

A magasra nyúló, piros-sárga baldachin látványa, amely alatt az Úr utazik, az elmúlt években Budapest utcáin is megjelent. Érdemes volt csatlakozni a bánatosnak cseppet sem mondható menethez, már csak azért is, mert abban a szerencsében lehetett részünk, hogy megfoghattuk a kötelet, amellyel a legelkeszebbek a szekeret vonszolták, húzták és röptették. És hogy miért húztuk? Ugyanezt kérdezte egyszer egy riporter az egyik hívő kisfiától. „Azért, hogy guruljon” – hangzott a válasz, amihez talán csak annyit fűzhetünk hozzá, hogy minden gyerek tudja (még

A legkedvesebb ünnep

a legkisebb is), ha az Úr Jagannātha nem akarja, akkor a szekér bizony egy tapodtat sem mozdul.

A Mindenség Ura

A Védikus szentírások véleménye szerint Isten egy, ám számtalan különféle formában létezik, melyek közül Kṛṣṇa a legelső. Amikor Kṛṣṇát végtelenül boldoggá teszi hívei szeretete és a velük való találkozásra való örömteli várakozás, csupa mosoly lesz, és a neve ilyenkor Jagannātha, vagyis a Mindenség Ura. Nem különbözik Kṛṣṇától, csak annyiban, hogy még vidámabban mosolyog, és nincsen Nála a fuvolája.

Aki egyszer is részt vett egy ilyen fesztiválon, szerencsésé tette az életét,

és elindult a hazafelé, Istenhez vezető úton – no és valószínűleg az aznapi ebédben sem csalódott.

Śrī Kṛṣṇa Caitanya

A leghíresebb bengáliai szent tanító az 1486-ban született Śrī Kṛṣṇa Caitanya, akit a nyugati történészek és kulturális antropológusok főleg a bhakti-hagyomány felélesztésében játszott jelentős szerepe révén ismernek. A bhakti szanszkrit szó, és a Kṛṣṇa szolgálatában áhítattal végzett lelki tetteket jelenti, melyeket semmilyen önös érdek nem árnyékol be a hívő részéről. „A bhakti azt az Úrnak végzett odaadó szolgálatot jelenti, amely mentes az anyagi haszonvágytól mind ebben,

mind a következő életben. Az ember e hajlamoktól megszabadulva merítse elméjét teljesen a Legfelsőbbbe!” – idézi Śrīla Prabhupāda a Védikus írásokból (Bg. 6. 47.). A *gauḍīya vaiṣṇava* – mai nevén Krisna-tudatos – elképzelések szerint azonban Śrī Kṛṣṇa Caitanya nem egyszerűen egy szent tanító, hanem maga Isten, vagyis Kṛṣṇa, aki azért érkezett a földi emberek közé, hogy megtanítsa nekik, hogyan szeressék Istent tiszta szívvel, minden önzés nélkül, ami többek véleménye szerint már a 15. századi Indiában se volt könnyű – a mai Európában pedig valódi kihívást jelentő lelki feladat.

A szív megtisztítása

Śrī Kṛṣṇa Caitanya a *bhakti*, vagyis az Isten iránti odaadó szeretet elérésére két módszert is javasolt: az evést és az éneklést. Nem mindegy azonban, hogy mit eszünk, és hogy mit éneklünk. Az ételnek olyannak kell lennie, amit felajánlottunk Istennek, aki hús helyett kizárólag gyümölcsöket, zöldségeket, gabonafélét és tejtermékeket fogyaszt, a megfelelő receptek alapján elkészítve. (Ilyen például a *misthī dahī*, vagyis az édes joghurt, melynek elkészítési módját a szemfüles olvasó magazinunk egy másik cikkében találhatja meg.) Az Isten által megkóstolt ételek lelkiivé válnak,

fogyasztásuk tisztítja a tudatot és a szívet, és gyors lelki fejlődéshez segítenek.

Végül is bármit lehet énekelni, de Śrī Kṛṣṇa Caitanya szerint a legnagyobb lelki erővel a következő három szó rendelkezik: Hare, Kṛṣṇa és Rāma. E neveket fizetség nélkül bárki énekelheti, aki csak akarja. Aki pedig nem akarja, annak számára első lépésként az evés ajánlható. Aki pedig enni sem akar, az – szentírásaink véleménye szerint – előbb-utóbb meg fog éhezni.

Chant and be happy

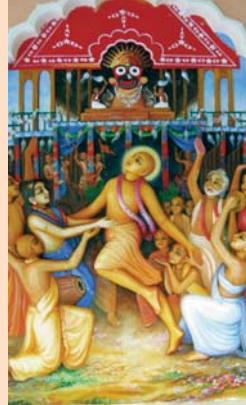
A Jagannātha-szekérfesztivál volt Śrī Kṛṣṇa Caitanya kedvenc ünnepe. Mint említettük, az Isten iránti önzetlen szeretet felébredését két dolog segíti elő a leghatásosabban: ha Kṛṣṇának felajánlott ételeket eszünk, valamint ha a Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrát* énekeljük, és a szekérfesztivál mindkettőre jó lehetőséget kínál.

A szekérfesztiválra látogató hívek és jólelkű kíváncsiskodók sohasem érkeznek üres kézzel, és sohasem távoznak üres szívvel, sem Indiában, sem Magyarországon. Vagy otthon készítik el az elképzelhető legfinomabb falatokat az Úr Jagannāthának, vagy a nyersanyagokat viszik el a fesztiválra, ahol az Úrról gondoskodó papok látnak neki a sütésnek-főzésnek. A szigorú szabályok sze-

rint Kṛṣṇa csak azoktól fogad el ételt, akik hisznek benne, de ezen a napon szabad a vásár, vagyis a főzés, mert Jagannātha formájában Kṛṣṇa annyira jókedvű, hogy mindenkinek megengedi, hogy ételt adjon neki. A karnevál végén a felvonulók megkóstolják a nektár ízű felajánlásokat, úgy is mondhatnánk, hogy egészen teleeszik a szívüket, és ezután a megfelelő szavak (Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare) közös éneklése általában már senkinek sem jelent gondot.

Kedves Olvasó! Ha úgy rémlik, hogy egy meleg nyári napon furcsa, égig érő, piros-sárga baldachint láttál átlegegni a Rákóczi úton – az nem álom volt, hanem a Krisna-hívők. A cintányérok csengése és a dobok pufogása egyébként is tagadhatatlanná tette a tényt, hogy megérkeztünk. A baldachin alatt, egy hattyúkkal díszített, tarka szekéren Isten utazott, a Mindenség Ura, minden élő élete és a boldogság eredete. Szája széles mosolyra húzódott, szemével pedig az összesereglett tömeget szemlélte. A boldogságkereső lelkeket, akikhez eljött, mint a hegy Mohamedhez.

Śyāmā devī dāśī

*Hare Kṛṣṇa
Hare Kṛṣṇa
Kṛṣṇa Kṛṣṇa
Hare Hare
Hare Rāma
Hare Rāma
Rāma Rāma
Hare Hare*

Szenvedni akarok

Gárdonyi Géza rendhagyó gondolatai a boldogságról

Ha Isten jó, akkor miért van olyan sok szenvedés a világon? – hangzik gyakorta a kérdés. A történelem folyamán sokan sokféleképpen tettek kísérletet arra, hogy magyarázatot adjanak e kérdésre. A magyarázatok között sajátos helyet foglal el Gárdonyi Géza elképzelése, aki a nyugati hagyománnyal szakítva radikálisan új utat választott: a reinkarnáció tantételét hívta segítségül.

Gárdonyi és a lélekvándorlás

A reinkarnáció témája Gárdonyi regényeiben (*Láthatatlan ember*, *Isten rabjai*, *Szunyoghy miatyánkja*, *Bibi*) és novelláiban (*Szenvedni akarok*) egyaránt megjelenik. Gárdonyi lélekvándorlással kapcsolatos elképzelései két vallási hagyomány, a buddhizmus és az ókori ind gondolkodás tanításaiból táplálkoztak. Előszóval forgatta a *Bhagavad-gītát*, sőt, a Gītā magyar nyelvre történő áttüntetéséért is erőfeszítésként tett (levélben javasolta a Gītā lefordítását Babitsnak).

Gárdonyi a lélekvándorlás szemléltetése végett gyakran nyúlt a Gītā hasonlataihoz. Egyik regényében (*Isten rabjai*) Gárdonyi éppen a Gītā hasonlatát használja a lélekvándorlás magyarázatára: „Az ember nem test, hanem lélek: a test csak ruha, ha elszakad a ruha, újat osztanak a világ-magazinból.” Ugyanez a gondolat így szerepel a *Bhagavad-gītában*: „Ahogy az ember leveti elnyűtt ruháit, s újakat ölt magára, úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket, hogy újakat fogadjon el helyükbe.” (2. 22.)

A reinkarnáció tanítása alapján Gárdonyi minden élőlényt azonos rangúnak, egyenlően értékes lénynek tartott. A *Bibi* c. regényben Péter úr azzal botránkoztatja meg a katolikus Lukács papot, hogy a hangya, az elefánt, a szentséges római pápa és az asztalukon éppen cukrot dézsmáló légy számára azonos szinten álló élőlény. Ez a gondolat sor szintén a *Bhagavad-gītā* szellemével mutat rokonságot: „Az alázatos bölcsök igaz tudásuk révén egyenlőnek látják a tanult és szelíd bráhmanát, a tehenet, az elefántot, a kutyát és a kutyaevőt [a kaszon kívül] is.” (5. 18.)

A *Láthatatlan ember* c. regényében a hunok közé vetődött Zéta a táltostól tudakolja a lélekvándorlás mibenlétét. Az író itt kifejtett álláspontja szerint a lélek nem csak emberi, hanem állati, sőt növényi testekben is újjászülehet: „Mielőtt ember voltál volna, voltál fű, voltál virág, voltál fa, voltál légy, voltál cserebogár, farkas, ló, oroszlán, minden-minden” – írja.

Gárdonyi a reinkarnáció létjogosultságát két dologban látja igazoltnak. Egyfelől minden tárgy, élőlény, cselek-

vés, tett valamilyen őt magát megelőző okkal rendelkezik, tehát az ember mostani élete is rendelkezik előzménnyel, egy előző élettel, amelyet állati, emberi, esetleg növényi testbe zárva élt át az élőlény. Másfelől pedig úgy véli, hogy minden emberben van valamiféle állati tulajdonság, az állati viselkedéshez hasonlító aspektus, amely szintén a lélek-

Ahogy az ember leveti elnyűtt ruháit, s újakat ölt magára, úgy adja fel a lélek is az öreg és hasznavehetetlen testeket, hogy újakat fogadjon el helyükbe.

vándorlás tételét igazolja számára. („Nem ismerse-e olyanokat, akik gyűtenek, mint a hörcsög, akik vérengzők, mint az oroszlán, vagy gyávák, mint a nyúl, vagy szolgálatra valók, mint a ló, vagy alattomosak, mint a kígyó? Mi egyéb ez, ha nem maradvány az előbbi életnek a természetéből?”).

Gárdonyi Géza számára a reinkarnáció legfőbb jelentősége és oka abban

rejlük, hogy az ember előző életei során felhalmozott tudása révén megszabadulhat a világban létező szenvedéstől. („Egyre világosabb az értelmünk, jobb a szívünk, nemesebb a lelkünk.”) A reinkarnációt folyamatos vedléshez hasonlítja, amely révén a testbe zárt lélek mind erkölcsileg, mind szellemileg előbbre jut. A lélekvándorlás pedagógiai eszköz Isten számára, amely segítségével lehetővé teszi a bűnbeesett lelkek megtisztulását, s így a bukott lelkek az előző életük során elkövetett hibákat jóvátehetik majd.

„Bűn előtt volna büntetés?”

Amíg a „legkedvesebb regényében” – ahogyan Gárdonyi maga nevezte a *Láthatatlan embert* – inkább a lélek-vándorlás létét, szabályszerűségeit bizonyítja, addig „legszebb regényében”, az *Isten rabjaiban* s a *Szenvedni akarok* c. novellájában már kikristályosodott véleményét olvashatunk a rossznak, a szenvedésnek a teremtésben betöltött szerepével kapcsolatban: „Miért szenvedne itt annyit az ember, ha nem követett volna el egy előbbi életében bűnököt? Bűn előtt volna büntetés? A kis ártatlan gyermek a fogzásban, torokgyíkban... Az ember munkájában is van logika. Isten munkáiban ne volna!”

Gárdonyi számára kézenfekvő megoldásnak kínálkozik a lélek-vándorlás: Azért szenved jelen életében az ember, mert a korábbi, előző élete folyamán bűnt követett el embertársai s az Isten ellen. A következő életében egyre tökéletesebb testet és értelmet kap majd, mely segítségével megtisztulhat a bűneitől és visszatérhet Istenhez:

”A test csak hús. Olyan hús, amelyet a székben mérnek. Ha megrothad, dohos. A lélek ellenben istenből való való. A lélek nem rothad meg, hanem visszaszáll istenhez. De vajon maga elé bocsátja-e az isten, ha elszennyeződött? Nem hiszem. Inkább gondolom, hogy visszakérgeti. A földre. Ad neki új testet. Helyezi szenvedések közé, hogy mindig azt kelljen mondania: Jaj nekem. Én szerencsétlen vagyok. Én szenvedek. ... Azért szenvedünk tehát akaratlanul, vagy akarva, hogy lelkünk tisztuljon, erősödjék.”

Szenvedni akarok

Az első világháború kitörése, az értelmetlen pusztítás Gárdonyit – a kor-szakban szinte egyedülálló következetességgel hirdetett – háborúellenes gondolatok folytonos hangoztatására ösztönözte.

Az igazságosság mindennél fontosabbnak bizonyul számára: Nem kell olyan Isten, aki nem csak a bűnösöket bünteti, hanem az ártatlanoknak is szenvedést okoz. Ezt a kérdéskört festszegeti *Szenvedni akarok* (1915) c. novellájában is. A műben szereplő „német nevű”, de amerikai származású haditudósító, Heller tanítja a lélek-vándorlás törvényszerűségeire a történetet elbeszélő újságíró. Érvelése szerint a lelkek az előző életek során elkövetett bűnök, hibák jóvátetele miatt születnek meg újabb testekben: „Tudtam, hogy a ke-

vély alázatos életet kíván. A kapzsi, aki más házáat vette el, olyan helyen születik újra, ahol az ő házáat a vihar vagy a víz dönti majd össze, vagy más bizonyosságos pusztító. Az árva pénzek sikasztója koldustestben fogja összeszedni krajcáronkint a bűnét, mint ahogy a gabonauzsorás majd szeletenként koldulja össze a kenyerét. A gyilkos gyermekül kéri majd az áldozatát. A magagyilkosa nyomorék testbe kívánczik, s ragaszkodni fog annak a nyomorult testnek az életéhez.”

A novella címével választott sor tehát tulajdonképpen az ellenkezőjét jelenti: A lelkek szenvedni akarnak, mert tudják, a szenvedés által megtisztulnak majd bűneiktől, s helyrehozhatják és jóvátehetik előző életük során elkövetett bűneiket – és így megszabadulnak a szenvedéstől.

Keśava dāsa

L É L E K V Á N D O R L Á S

A lélek-vándorlás gondolata számos nyugati alkotót meghihletett vagy foglalkoztatott, például Voltair-t, Emersont, Hermann Hessét, Vajda Jánost vagy a cikkünkben szereplő Gárdonyi Gézáat. A lélek-vándorlás eszméje az ősi ind gondolkodás alapköve, és Gárdonyi is innen merítette ismereteit. A lélek-vándorlás elvének magyarázata India alapvető filozófiai kérdéseket taglaló, ám mégis olvasható szentírásában, a *Bhagavad-gītā*-ban található meg, a legacionálisabb és legkétkedőbb nyugati elmét is meggyőző logikával kifejtve.

A *Bhagavad-gītā* alapján teljesen egyetérthetünk azzal, hogy a világban jelenlévő „rossz” magyarázatára Gárdonyi a lélek-vándorlás ok-okozati törvényét, vagyis a karma-törvényt használja, mely szerint – mivel Isten jó és igazságos – a szenvedés előző életeiben elkövetett bűnei miatt juthat az ember osztályrészéül. Az eredeti elgondolások szellemében azonban inkább azt mondhatjuk, hogy nem azért hasonlít egy-egy ember valamilyen állatra, mert előző életében az az állat volt, hanem azért, mert jelenlegi életének esetleges nem emberhez méltó tettei, szokásai egy ilyen alacsonyabb rendű létforma felé vezetnek, amely következő életében vár rá.

A lélek-vándorlás gondolata szoros kapcsolatban áll az erőszakmentesség elvének elfogadásával, hiszen a karma törvénye szerint minden fájdalom, amit ebben az életünkben okozunk másoknak, következő életünkben minket fog érni. Śrīla Prabhupāda magyarázata szerint nem csak az erőszakmentesség elvéhez, hogy tiszteletben tartjuk az élőlények életét és jogait, hanem az is, hogy mindig a lélek érdekét nézzük, hiszen pusztán a test követelése alapján cselekedni erőszakot jelent alapvető lelki természetünk ellen.

Csak egy zöld garbót akartam, még csak nem is élénket, hanem amolyan lágy olajzöldet...

Hová lettek a színek?

Tehetetlenül sodródtam a tömeggel, gépiesen, ahogyan az emberáradat is monoton, személytelen módon kavargott, beprogramozva, fekete egyenruhába bújva, elveszett boldogsága után kutatva.

West End City Center...

Hogy hát a fekete a divat? És azért hordanak más színeket is? Lehet, de félek, hogy ez annak a jele, hogy elvesztjük értékeinket. Jó, fogalmazzunk úgy, hogy megváltoztak az értékeink.

De igaz lenne ez így?

Akár hiszünk valamiféle teremő elvben, akár Darwin elméletét támogatjuk, a természetben tökéletes harmóniát és pompát találunk. Kimegy-e valaha a divatból a páva pazar tollazata, a virágok illata és színözöne? Meg lehet-e unni és inkább feketére festeni az eget? Vagy kinek volna étvágya egy színtelen és íztelen ebédhez? Senkinek.

A szín az életünk része, nélküle halott lenne a világ. De lassan már lehetőségünk sincs, hogy a természetben találkozzunk velük. A nagyvárosok szmogfelője eltakarja az eget, a lámpák és éjszakai reklámok fényei elnyomják a hold sugarait, s a természet, a növény- és állatvilág lassan mesévé válik a Spektrum műsorán.

A természet törvényeit azonban nem szeghetjük meg. Tény, hogy a színek léteznek, és ezért szükségünk van rájuk, mint más dolgokra is: fára, kőre, természetes textíliákra, de ezeket sajnos egyre jobban elnyomják a műanyagok és a rideg fémek.

Hajdanán őseink áttetsző vékonyságúra csiszolt drágaköveket használtak az ablaküvegekhez és kecses dísz tárgyak berakásaihoz. Nemcsak esztétikailag válogatták össze a köveket, de ismerték és alkalmazták azok gyógyító és mágikus hatásait is. Idővel ez feledésbe merült és helyébe lépett az ólomüveg. Még ehhez is egyedileg, kézzel készítették a színes üveget, és sokszor egész festményeket égettek bele, méltón emelve velük nagy katedrálisok és templomok hangulatát. Ma már gyári gépsorok állítják elő az üvegtáblákat, és olcsóbb, tömegváltozata is piacra került Tiffany néven, de hozzájuthatunk plexihez és rengeteg fajta üvegfestékhez, hogy a hatást akár házilag is elérhesük. Biztathatjuk magunkat, hogy ez növeli gyermekeink kreativitását, de...

Valóban fejlődés ez?

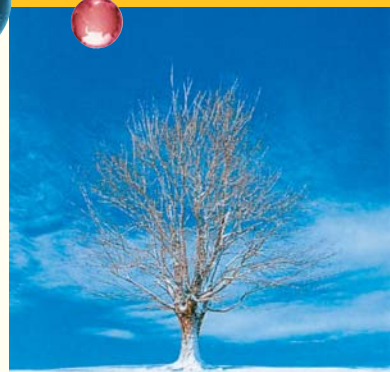
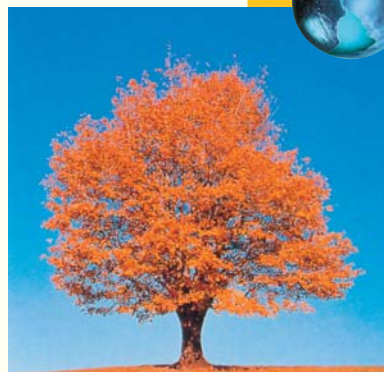
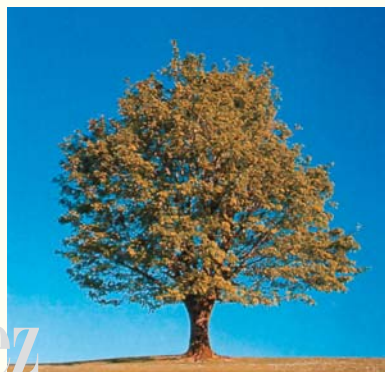
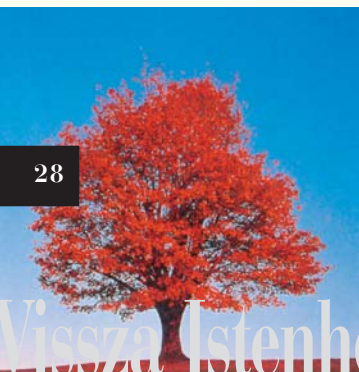
Gondolkozzunk el rajta. A zöldek, néprajzkutatók, Isten hírnökei, és ki tudja hány csoport próbálja megmen-

ni az emberiség kihaló értékeit. Sokan ellenszegülnek ennek a – mondjuk ki végre – agymosó társadalomnak, amelyben beépítenek, beprogramoznak, helyettünk gondolkoznak, vágynak és kihasználnak...ha hagyjuk!

A színek a fény gyermekei, a fény pedig a színek anyja. Ne hagyjuk feledésbe merülni Isten ajándékait, sem a Teremtőt! „Ő a fény forrása minden fénylő testben. Túl van az anyag sötét-ségén, s megnyilvánulatlan. Ő a tudás, a tudás tárgya és a tudás célja. Mindenki szívében jelen van.” (Bhagavad-gītā 13.18)

Tarālaksi devī dāsi

Egy tányér leves

Önnnek mi jut eszébe, ha a nőnapra vagy a húsvéti ünnepekre gondol? Hogyan szokott Ön ünnepelni? Mit jelent Önnek az ünnepi együttlét? Legtöbbünknek kedvességet, pihenést, emlékeztetést, virágokat... és persze szépen megterített asztalt ünnepi ebéddel. De vajon van-e lehetősége valamennyiünknek ily módon tölteni ezeket a napokat? Mi jelent a boldogságot mindazoknak, akiknek nincs kívül és nincs hol asztal mellé ülni?

A társadalom periferiájára szorulva az ember értékrendje igencsak megváltozik, s felértékelődnek mindazok a – számunkra sokszor már fel sem tűnő – értékek, melyek életünk alappilléreit jelentik. Gondoljunk az édességre, a tiszta vízre, vagy akár csak egy tányér

meleg ételre. Képzeljük csak el az életünket meleg étel vagy akár cukor nélkül!

Élt az Életért Alapítványunk az utóbbi három hónapban mindent megtett annak érdekében, hogy a hétköznapiak és főleg az ünnepek bőségben és teli gyomorral teljenek mindenkinek. Újpesti ingyekonyhánk mindennapos üzemeltetése, valamint „Teajaratunk” fenntartása mellett márciusban a nemzetközi nőnap, áprilisban pedig húsvét alkalmából rendeztünk utcai ételosztást a nélkülözőknek. Az árvízre való tekintettel egy óriási rakomány adományt szállítottunk a Tiszához, olyan károsultakon segítve ezzel, akik házukat másfél méteres víz alatt hagyva jöttek el otthonról.

Az ételosztások – támogatóinknak köszönhetően – gazdag menüt kínáltak minden korgó gyomrú éhezőnek, legyen az hajléktalan, nyugdíjas, vagy épp egy arra sétáló járókelő. Meleg egytálétel, kenyér, fűszerkeverékek, gyümölcs és tea mellett édességgel is szolgáltunk a rászorulóknak, egy kis változatosságot hozva gyötrelmes mindennapjaikba.

Önkéntesek és támogatók jelentkezését a (1) 212-2300-as telefonszámon, vagy a gandarvika@freemail.hu címen várjuk. Segítségét előre is köszönjük!

Gandarvika prema devī dāsi

Buborék

„Az emberi élet oly mulandó, mint lótusz szirmán a vízcsepp” – írja egyik költeményében a 19. századi nagy vaiṣṇava tanító, Bhaktivinoda Ṭhākura.

A vaiṣṇava szentírások kétféle boldogságot különböztetnek meg: az örököt és a mulandót. A földi életünk során tapasztalható anyagi örömeket a mulandó boldogság kategóriájába sorolják...

A boldogság elérésének számtalan módja létezik, de a fő ezek közül a szappanbuborék-fújás. Izgalmas játék, és napokat, éveket, életeket is eltölthetünk vele anélkül, hogy megunnánk. Ha a titkos recept alapján készülő keverék (szappanreszelék + víz) megfelelő arányban tartalmazza az összetevőket, a csillogó gömböcskék szinte maguktól dudorodnak ki a szívószál végén, hogy

lágyan ringatózva szálljanak a magasba.

Mindegyik buborék külön egyéniség – vannak határozatlanok, melyek sokáig tépelődnek térdmagasságban, nem tudva, felfelé vagy lefelé vegyék az irányt. Vannak egészen aprók, amik szinte még azelőtt eltűnnek a szemünk elől, mielőtt megszülettek. Aztán vannak a túl kövérek, amik rövid keringés után szuszogva ülnek a szőnyegre, vagy a fűre, ha mindez a szabadban történik.

Akárhogy is legyen, a buborékok gyönyörűek. Légiesek, áttetszőek és tökéletesen gömb alakúak. Magukba zárják a fényt, hogy aztán színes képeket

fessenek vele a felületükre. És amellet hogy csinosak, annyit fújhatunk magunknak belőlük, amennyit csak akarunk. És főleg: soha nem pattannak el. Vagy mégis?

...az örök boldogság elérésének érdekében pedig tudatunk megtisztítását javasolják a Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare, Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare mantra elmélyült ismétlésével és lelkes éneklésével.

Śyāmā devī dāsi

Vizuális korban élünk. A fogyasztói társadalom mozgatórugója az érzéki vágy, s a minket körülverő dolgokat leginkább a „meglátni és megszeretni” – mély megfontoltságot tükröző – elv alapján szerezünk be. Miközben szemünk és elménk mohón szíppantja magába az élmények sokaságát, könnyen elfelejtjük, hogy ez a kis bámészkodás az életünkbe kerülhet. És gyakran kerül is – haszontalanná válik. És akkor muszáj újra visszajönni a moziba, ahol újabb szereposztás szerint, de ugyanazt a limonádéfilmet kell végignéznünk.

Śrila Prabhupāda említ egy hasonlatot a tevéről, aki tüskés bozótot nyammog, s közben nyelvéből kiserken a vér. Majd buzgón harap a bokor többi részébe, hiszen az oly édesnek bizonyult...

Instant boldogság

Hol volt, hol nem volt, megszületett egyszer Tudatos Töhötöm. Úgy gondolta, kipróbálja, milyen az anyagi világ. Nagy reményekkel úszott az első anyaméhbe, de már ott meg kellett valósítania, hogy ez a hely nem fenéig tejföl. Születése után pedig megkezdődött a nagy azonosulás. Büszkén vigyorogta körbe szobáját, hogy már ilyen fiatalon remek szerepet kapott az „Élet” című (nem teljesen játék-) filmben. Mivel minden gyermeki szükséglete teljesülni látszott, elégedetten paskolta tápszer formázta pociját, de ekkor még nem is gondolta, hogy igazán boldog csak akkor lesz, ha felöltheti a legújabb (valódi műanyag) pelenkát, amelybe már beépített légkondicionáló frissíti az ultramagot.

Nőtt-nödögelt, és nap mint nap újabb és újabb dolgokat kapott a megunt hagyományosak helyett. A tévét is néző szülők jól tájékozott, kedves személyek voltak; mindig a könyvtár melletti szupermarketben vásároltak be rajongva imádott kisfiúknak. Néha őt is magukkal vitték, hogy tapogatócsápokkal és ízlelőbimbókkal kiegészített látványbefogadó szerveivel segítse a helyes választást. Ez általában a színes, illatos, jópofa, csillogó, zenélő vagy jól nyúzható dolgokra esett. A mamát kicsit nyaggatni kellett érte, de a végén mindig megadta magát.

A szemfüles eladók kifigyelték Töhötöm szokásait, és az idomtalan bevásárlókocsik gyerekülésének magasságában teletömték polcaikat az emberi élet fenntartásához nélkül-

lőzhetetlen kacatokkal. A végén úgyis a gyerek választ, gondolták. És így is lett. A szülők intelligenciáját a gyerek jól fejlett kritikai érzéke alakította. Csemetéjük iránt érzett ragaszkodásuk miatt nem tudtak nemet mondani, másrészt maguk is e „nagy értékű” tárgyak fogyasztóivá váltak.

Töhötöm sok más ötletet is szolgáltatott az eladóknak. Például azt, hogyan lehet manipulálni a vásárlójelölteket a színekkel, a technikai megoldásokkal (légkondicionálás, automata ajtó, mozgólépcső, lágy, bűgő zene, stb.). A zsákmányszerző körútra induló nagymama lehet, hogy otthon még tudta, mit akar venni, de a kijáratnál már kétszer annyi bigyusz szerepel a pontosan százhuszonhárom méterig kitarító fülű nylonzacskóban, amire a figyelmes bolttulajdonos még azt is ráírta, hogy védjük együtt a környezetet. Lám-lám. Majd egyeztetni kell vele az időpontot, hogy mikortól.

Minderről Töhötöm nem is tudott. Ő csak bement, és feltárta érzékei kívánságlistáját, a figyelmes kereskedőhálózat pedig előzékenyen kiszolgálta őt. Töhötöm kezdte elhinni, valóban boldoggá vált. Itt van az anyagi világban, se gondja, se baja (néha ugyan fáj itt, fáj ott, de ez pirulákkal egész jól elnyomható), alapvetően azonban minden és mindenki őt szolgálja, aki maga a fülből, orrból, szemből, nyelvből, gyomorból és más alkatrészekből álló test.

Egy reggel, amikor délben felkelt, bekortyolta tudományos vitaminitalát (összetétel: E201, E330, természetazonosságú aroma, stb.), gondosan el-

rágta cukormentes rágógumiját, kinyitotta a nyüzsgő városra néző ablakát, majd az az érzés kerítette hatalmába, hogy halhatatlan. Ő bizony halhatatlan. Így indult útjára aznap, ám a következő utcasarkon egy gyorsabban közlekedő autó ki kellett, hogy ábrándítsa. Nem volt könnyű, mert amíg elhagyta az addig oly jól működő testet, ugyancsak megszenvedett. Azt kényszerült látni, hogy a rendszer, amit oly remekül felállított maga körül, most nem

élvezhető. Hogy most bizony szenved. Az öt méterre lévő kirakatban hiába mosolyog száz tévén át egy barnára szoláriumozott lány, hogy az élet szép és használjuk ki – most nem megy.

Pārtha dāsa

Az élőlény az élvezet és a boldogság reményében jött az anyagi világba. A boldogságot keresi, hiszen a boldogság természetes állapot számára. Az anyagi világban azonban nincs zavartalan boldogság, mert beszennyezi a szenvedés. Az érzékek kielégítésének lehetősége illúzió. Nagy nyomással nehezeden ránk a vágyak, de ha engedünk nekik, csak még nagyobb mennyiségben özönlenek el bennünket, mint ahogy a tüzet szítja fel az olaj. Az egyetlen megoldás, ha felismerjük, hogy ez a világ nem a miénk, s bár valóban az élvezetre teremtdőtt, a végső célja az, hogy ráismerjünk ennek hiába-valóságára.

Mert a boldogságot nem vehetjük meg a boltban, hogy aztán otthon forró vizet öntve rá elkevergezzük, megigyük, és várjuk a hatását. Az igazi boldogság csak akkor lehet a miénk, ha visszaállítjuk lelki létünk természetes állapotát, azaz kapcsolatunkat a Legfelsőbb Úrral. India szentírásai, a Védák, elmondják, hogy az anyagi világ nem más, mint a valóság árnyéka. Az árnyék nem valóságos, de megérthetjük belőle, hogy a valóság létezik. A valódi boldogság a lelki világban, Isten birodalmában található meg, ahol senkinek sem kell szenvednie az anyagi lét gyötrelmeitől.

É L E T - S T Í L U S

VELÜNK ÉLŐ TERMÉSZET

Élet-stílus

Velünk élő természet

Alapvető tapasztalat az általános- és középiskolai tanárok között, korunk robbanásszerű technikai fejlődése mennyire rányomja a bélyegét az oktatásra is. A szünet nélkül emelkedő követelményszint szinte már megköti a kezünket. Egyre több energiát von el az, hogy „leadják az anyagot”, s egyre kevesebb erő jut a mélységek megtapasztaltatására, egyre kevesebb a lehetőségük arra, hogy gondolkodni, látni taníthassák meg a diákokat.

„Velünk élő Természet” - ezzel az elnevezéssel indult útjára egy oktatási program Krisna-völgyben, melynek célja az, hogy a résztvevők egy kis időre kiléphessenek ebből az erős sodrásból, s belekóstolhassanak abba, mit jelent megélni a tanulást. A mezőgazdaságról beszélhetünk a tankönyv szövege alapján, de mennyire más ellátogatni egy tehenészetbe vagy biokertészetbe, melynek hangulatát a puszta sorok nem képesek visszaadni.

– Velünk élő Természet. Nekem erről a címről egy régi TV-műsor, a Velünk élő történelem jut eszembe. Miért pont ezt a címet választottátok?

– A mai korra egyre inkább az jellemző, hogy elkülönülünk a természettől. Ami természetes, az ma már nem eléggé hatékony, nem eléggé gyors. Túlszárnyaljuk a természetet, de úgy tűnik, ez a győzelem egyre elviselhetetlenebb helyzetbe kényszerít bennünket, s eddig még senki sem tudta megjósolni, mi lesz ennek a láncreakciónak a vége. Ezért fontos, hogy első lépésben ismerjük fel újra, hogy a természet velünk együtt él, s őt sem szabad kihagyni gazdasági számításainkból.

– Mesélj egy kicsit magáról a programról.

– Általános- és középiskolások számára indítottuk el. A csoportokat egy tanulmányi vagy osztálykirándulásra hívjuk meg. Megmutatjuk nekik a farmot, részt vehetnek egy kézműves-foglalkozáson, játszunk egyet a természetben a természettel, valamint részesei lehetnek egy interaktív előadásnak, melynek témáját ők választhatják ki hét lehetséges téma közül. Ezek mind egy-egy tantárgyhoz kapcsolhatók: a földrajzhoz, történelemhez, irodalomhoz, matematikához, biológiához, ének-zenéhez és a filozófiához. A földrajzelőadáson pl. egy kvízt játszottunk Indiával kapcsolatban, illetve diabemutatót nézünk meg, a történelem-

Vissza Istenhez

előadáson egy időutazás keretében i. e. 4000-be, az Indus völgyébe repülünk és ott végzünk kutatásokat, és így tovább.

– Úgy vettem észre, azon kívül, hogy a természetet hozzátok közel a résztvevőkhöz, sok ismeretet adtok Indiáról is. Hogy jön össze ez a kettő?

– Igen, a mi „szakterületünk” első-sorban India ősi kultúrája. E kultúra alapja az összhang, s megtanít bennünket arra, hogyan éljünk harmóniában az emberekkel, a természettel és végső soron Istennel.

– Ez a program nagyon vonzó, de végül mégiscsak egy vallási közösség vagytok. Nem tartanak a látogatók attól, hogy befolyásolni akarjátok őket?

– Többször előfordult már, hogy a program végén a gyerekek, a tanárok vagy éppen a szülők odajöttek hozzám, s elmesélték, hogy reggel még eléggé vegyes érzelmekkel indultak el otthonról. Egyrészt kíváncsiak voltak, másrészt nem tudták elképzelni, vajon milyen helyre fognak érkezni. Most pedig legszívesebben maradnának még. A cé-

lünk nyilvánvalóan nem a térítés, hanem a több ezer éves védikus kultúra bemutatása, hogy mindenki hasznosíthassa értékeit.

– Szerinted mi programotok népszerűségének a titka?

– Azt hiszem, ebben nagy szerepet játszik az, hogy a programot mindig az adott csoport életkorához szabjuk. A kicsik egy mesejáték részesei lehetnek, míg a nagyoknak komolyabb előadások szólnak.

– Hol juthatnak további információhoz azok, akiknek ez a cikk felkeltette az érdeklődését?

– Címünk:

Krisna-völgy, 8699

Somogyvámos, Fő u. 30.

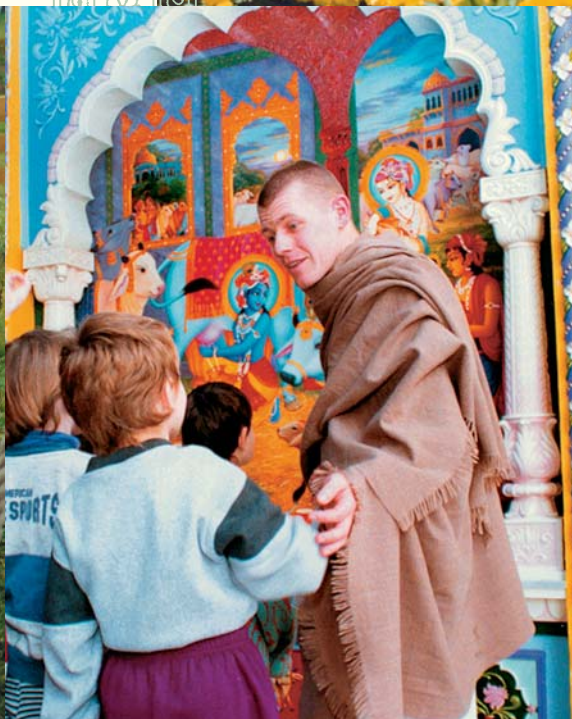
Tel.: (85) 340-422, E-mail:

gy.laszlo@pamho.net,

www.krisna-volgy.hu

Dvaipāyana dāsa

Az örök barátság

*M*indannyiunk életében vannak olyanok, akik mellettünk állnak jóban és rosszban, akiket bármikor felhívhatunk tanácsért, egy vigasztaló szóért, vagy azért, hogy elmondjuk, milyen nagyszerű dolog történt velünk. Előttük nem szégyelljük a hibáinkat, megosztjuk velük örömeinket és bánatunkat. Ők azok, akikre mindig, minden körülmények között számíthatunk. Ők a barátaink. A barátság mindannyiunknak fontos – kellemes és bensőséges kapcsolat, ám a körülmények változása miatt gyakran megszakad. Az emberben felmerül a kérdés: létezik egyáltalán örök barátság?

Szükségünk van barátokra.

Kate az utca túloldalán lakott. Hosszú, szőke haja volt, és jobban tudott görkorsolyázni, mint a környéken bárki. Együtt töltöttük a gyermekkorunkat. A járdán zörögtünk fém görkorsolyánkkal, vonszoltuk a babáinkat egyik háztól a másikig. Nyáron végtelen órákat töltöttünk a kis kert sekély medencéjében. Télen bebarangoltuk a közeli erdőt, és vigyáztunk, nehogy a kísértetházba tévedjünk.

A középiskolában Kate kapott egy narancsszínű, felfnyitható tetejű sportkocsit. Szőke haja ekkor már festett volt, de ezt rajtam kívül senki sem tudta. Egymás ruháit hordtuk, és tanulás után együtt árultunk fagylatot. Senki a világon nem ismert engem jobban, mint Kate. Kapcsolatunk olyan mélyen beleivódott az életembe, hogy sosem gondoltam rá, egy napon talán véget érhet. Mégis véget ért gyorsan, amikor befejeztük a középiskolát. Ő férjhez ment, én főiskolára mentem, és barátságunk megszokott ritmusa megszakadt.

Amikor megláttam öt pár évvel ez előtt, nem is ismertem fel. De amikor meghallom ezt a kifejezést: a legjobb barát, nem tudok mást tenni, Kate-re gondolok. Arra az időre, amikor nem akart elmenni egy partira, amire engem nem hívtak meg. Emlékszem, hogy sírtam, amikor a barátja elhagyta őt. Emlékszem minden tál pattogatott kukoricára, amit együtt szemeztünk az alagsorban, miközben komolyan társalogtunk életünk aprócseprő ügyeiről.

A barátság emléke és a biztonság, amit adott, sokáig túlélte magát a barátságot. Számtalan körülmény lehet, ami miatt a barátság megszakadhat, és ezek a körülmények kiszámíthatatlanok. Elveszítjük barátainkat, amikor elköltöznék, amikor a másféle érdeklődésünk szétszakít bennünket, esetleg félreértés vagy árusítás áll közöttük. És a végső elválás a halál. De a barátság biztonsága annyira mély és annyira üdítő, hogy állandóan keressük ezt a bensőséges kapcsolatot, hogy ismételten megtaláljuk és elveszítsük.

Mi az igazi barátság?

Śrīla Prabhupāda szerint a barátság ebben a világban olyan, mint egy csepp víz a sivatagban. Sívárgunk és kutatunk a barátság után. Létezik, de olyan parányi mennyiségben, hogy szomjunkt nem tudja oltani. Śrīla Prabhupāda elmagyarázza, hogy a társadalom elképzelése a barátságról és a szeretetről egyáltalán nem hamis, de a hely ahol keressük, valótlan. Igen, van valaki, aki meg tudja érteni legmélyebb érzelmeidet. Aki foglalkozik veled jóban és rosszban. Aki látja a belső szépségedet még legsötétebb időszakaidban is. És aki sohasem hagy el. Ez a személy Isten, Kṛṣṇa.

Ez azoknak talán csalódást okoz, akik elfelejtették, mennyire kedvesek vagyunk Istennek. Feledékenységnünk állapotában vakok vagyunk Kṛṣṇa szerető jelenlétére, és az elképzelés, hogy Ő a legjobb barátunk, téves következtetésnek tűnik. Amikor a sörreklámok ábrázolta cimboraság formálja a barátságról szóló felfogásunkat, nehéz meg-

érteni, hogy a barátság a mindenség teremtményével kapcsolatban is értelmezhető. De amikor megértjük, hogy Kṛṣṇa életéről életre jelen van a szívünkben, megtapasztalhatjuk az igazi barátság felsőbbrendű érzését.

Kṛṣṇa sosem hagy el bennünket, türelmesen vár ránk, hogy kiábránduljunk a hamisság világában folytatott kutatásainkból, mellyel megtalálni véljük a keresett gyönyört. Eltűri káromlásainkat és a makacs elutasítást, mellyel tagadjuk, hogy Ő mindenhol jelen van. Megbocsát nekünk, mert szeretete feltétel nélküli. Ki ne szeretne egy ilyen barátot?

Emlékszem néhány csodálatos pillanatra, amikor futó pillantást vetettem Kṛṣṇa örök barátságára. Ezek közül a pillanatok közül néhány mélyen személyes élményt jelentett. Voltak idők, amikor minden egyes lélegzet fájdalommal járt, mégis éreztem valahogy kedves barátom vigasztaló jelenlétét a szívemben. Volt néhány iróniával átítatott esemény, melyet csak az érthetett, aki tanúja minden gondolatomnak. Bizonyos alkalmakkor éreztem a jelenlétét, amikor a legbizalmasabb barátként a legnagyobb bátortást adta a félelem és kétségbeesés idején. Az, hogy Kṛṣṇa a legjobb barátunk, nem azt jelenti, hogy nem érzünk többé barátságot más élőlények iránt. Ez a megértés inkább erősíti a kapcsolatunkat másokkal, mert tudjuk, hogy van egy csodálatos barátunk, aki mélyen szeret mindenkit.

Nem volt kedvesebb és könyörületesebb személy Śrīla Prabhupādánál, aki a teljesen megvalósított lélek tökéletes

példája. Még azok az emberek is vonzódtak Śrīla Prabhupādához, akik nem foglalkoztak Istennel, mert őszinte szívvel és törődéssel mutatott irántuk. A védikus irodalom elmagyarázza, hogy a szerelem és a barátság nem maradhat fenn sokáig a Legfelsőbb Úr iránti szeretet központi, felhatalmazó ereje nélkül. Ahogy a nap sugarai mel-

lett elhalványul egy apró gyertya fénye, úgy Istennel való igazi, szeretetteljes kapcsolatunk mellett eltörpülnek az anyagi barátságról szerzett legkedvesebb emlékeink is. Śrīla Prabhupāda azt ígéri, ha barátságot kötünk Kṛṣṇával, az sosem fog megszakadni.

Dvārakādhiṣa devī dāśī

„SZENT IDŐ A TORLÓDÓ IDŐBEN”

címmel kamarakiállítás nyílt a budapesti Néprajzi Múzeumban 2001. június 19-én, kedden 16 órakor.

A Néprajzi Múzeum új szerzeményeit bemutató kiállítások sorában különleges szakrális tárgye gyűjteménnyel ismerkedhet meg a látogató. A Krisna-hit nyugati gyakorlóinak használati tárgyai segítségével bepillantást nyerhet a hívők erkölcsrendszerébe, a védikus időfelfogásba, és abba, hogyan szövik át a vallási rítusok a mindennapokat is.

Megtekinthető: 2001. szeptember 2-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.
Néprajzi Múzeum, Kossuth Lajos tér 12.

Minek a gitár?

Az egyik Mantra koncert után oda-
jött hozzám egy fiú és miután köz-
ölte, hogy „nagyon bejött neki a buli”
(fordítás: tetszett neki a koncert), meg-
kérdezte, hogy Somogyvámosról, Kris-
na-völgyből jöttünk-e. Ő úgy hallotta,
hogy sok dolog használatáról lemond-
unk, és csendes meditációt folytatunk
egy szál gyertya mellett. Ezzel szemben
amit ő tapasztalt a koncerten, az vala-
mi más volt.

Amikor lemondásról beszélünk, más-
sok is megütközve jegyzik meg: „Akkor
minek az autó, a rádiótelefon, az erősít-
ő, a gitár?!” Az még rendben volna,
hogy ülnénk a konyhóink előtt népvise-
letbe öltözve, mint egy indián rezervá-
tumban, de hogy olyan dolgokat hasz-
nálunk mint mindenki más, az furcsa,
sőt megbotránkoztat.

Amikor lemondásról beszélünk, va-
lójában nem arról van szó, hogy elme-
nekülünk a világ elől, s az erdőben bo-
lyongva bogyókon élünk, és barlangok-
ban, konyhókban lakunk. A lemondás
azt jelenti, hogy a tettekhöz fűződő ra-
gaszkodásról mondunk le. Kṛṣṇa, az Is-
tenség Legfelsőbb Személyisége a
Bhagavat-gītában (9.27.) is erre tanít-
ja Arjunát, kedves barátját, aki ugyan-
ezzel a problémával küszködött:

„Óh, Kuntī fia, ajánld fel Nekem
mindazt, amit cselekszel, eszel, fel-
ajánlasz vagy elajándékozol, vala-
mennyi vezekléssel együtt!”

Ez azt jelenti, hogy a cselekedeteink
irányát kell megváltoztatni. Használ-
hatjuk ugyanazokat a dolgokat, mint
mindenki más, ha annak nem saját
évékeink kielégítése a célja. Tévesen azt

gondolhatjuk, hogy életünk filmjének
mi vagyunk a főszereplői, és megpró-
bálhatunk mindent megtenni a happy
end-ért. Ennek a „filmnek” azonban
van egy eredeti rendezője és forgató-
könyve, s mi csak epizódszereplők va-
gyunk a folytatásos teleregény e heti ré-
szében.

Azt is láthatjuk, hogy egyesek az
anyagi világból kiábrándulva, téves kö-
vetkeztetéssel mindenkitől elmenekülve,
mély meditációba merülve saját vagy
mások által kitalált folyamatok gyako-
rolásába kezdenek.

De vajon mit mondanak erről a bölc-
sek?

A XV. században élt nagy szent és
tudós, Rūpa Gosvāmī az odaadó szol-
gálatról írt könyvében, a *Bhakti-
rasāmṛta-sindhuban* (1.2.256) a követ-
kezőképpen magyarázza el a hamis le-
mondás fogalmát:

„Amikor azok az emberek, akik
nagyon szeretnének felszabadulni,
anyaginak tekintve lemondanak
olyan dolgokról, melyek kapcsolat-
ban állnak az Istenség Legfelsőbb
Személyiségével, lemondásukat tö-
kéletlennek nevezik.”

A korábban már említett *Bhagavad-
gītā* elbeszélésének is ez volt az egyik fő
célja. Arjuna – korának egyik legna-
gyobb harcosa – a kuruksetrai csata-
mezőn, ahol az ellenséges seregek már
felsorakoztak, úgy döntött, lemond kö-
telességéről - a harcról, hogy elkerülje a
vérontást. Kṛṣṇa elmagyarázta neki,
hogy a háború már elkerülhetetlen, és
nem ez a megoldás.

Mivel Kṛṣṇa a Legfelsőbb Lélek,

bármilyen, amit az Ő szolgálatában hasz-
nálunk, szintén lelkivé válik. Meglepő,
de még az anyagi gazdagság sem aka-
dály a lelki életben. A probléma az,
hogy erősen vonzódunk azokhoz a dol-
gokhoz, melyek ezzel járnak. De ha
tudjuk, hogy minden gazdagság forrása
Kṛṣṇa, és mi csak átmenetileg birtokol-
juk az anyagi javakat, akkor bátran
használhatjuk őket, ahogy erre Rūpa
Gosvāmī is rámutat:

„Mindent az Úr szolgálata érde-
kében kell elfogadnunk, nem pedig
saját érzékielégítésünk kedvéért.
Ha valaki ragaszkodás nélkül elfo-
gad valamit azért, mert az kapcsola-
tban áll Kṛṣṇával, akkor lemondá-
sát *yukta-vairāgyának* neve-
zik.”

Tehát nyugodtan használhatunk
mindent – legyen az gitár, erősítő, autó,
telefon –, ha azt Kṛṣṇa szolgálatában
tesszük, megfelelő tett.

És ha ez még mindig nem lenne
elég, akkor álljon itt egy ígéret Śrī
Kṛṣṇától, az Istenség Legfelsőbb Sze-
mélyiségétől, amit Arjunának tett har-
cosi kötelességére buzdítván:

„Ily módon megszabadulsz a
tettekhöz fűző kötelékektől, s an-
nak kedvező és kedvezőtlen ered-
ményeitől. A lemondás ezen elvével
elméidet Rám szögezve felszaba-
dulsz, s eljutsz Hozzá.” (Bg.
9.28.)

Vijāya Gaurāṅga dāsa

A vendég olyan, mint Isten

A vendéglátók nagyon igyekeznek, hogy a lehető legjobban bánjanak a vendégeikkel. Amikor eljön az idő, és a vendégek távozni készülnek, a házigazda arra kéri őket, hogy maradjanak még, vagy legalábbis ígérjék meg, hogy visszatérnek. A vendégeket étellel kínálni a vendéglátás legfontosabb része. A házigazda szereti látni, hogy a vendégek teljesen jóllaktak. Ugyanis úgy vélekednek, hogy ha a vendég sokat eszik, akkor biztosan ízlik neki az étel.

Ha a vendég váratlanul érkezik, és a házigazda különleges étellel akarja megkínálni, akkor megkérik, hogy várjon, és gyorsan purit (lisztből, kevés vajból és vízből készült egyszerű kenyérfélét) készítenek sült burgonyával és padlizsánnal, melyek ízletesek és gyorsan elkészíthetők. Az ünnepekre és a különleges vendégek számára a bengáliak lakomát főznek, de ők maguk ál-

talában megelégszenek azzal, ha hétköznapiokon egyszerű ételeket esznek.

A vendéglátó célja, hogy a vendég minél többet egyen, ezért különféle fogásokat szolgálnak fel apránként, és azt mondják: „Ezt kóstold meg! Nagyon fog ízleni, és nagyon egészséges is.” Ha azt mondd, hogy jóllaktál, akkor tréfásan azt felelik: „Majd ez segít megemészteni az ételt.” Ha bármi jel arra mutat, hogy még ennél egy keveset, rögtön észreveszik, és mindenképpen szednek még. Mivel Bengálban általában levéltányérról fogyasztják az ételt, a lakoma végeztével csak összehajtogatják a tányért és eldobják.

A vendégek és a vendéglátók egyik kedvenc édessége a misthi dahi (édes joghurt), aminek elkészítése rendkívül egyszerű, a végeredmény azonban minden képzeletet felülmúl.

Hemāngī devī dāsi

Előző számunkban röviden bevezettük olvasóinkat a bengáli konyhaművészetbe, most pedig arról adunk képet, milyen fontos aspektusa a bengáli falusi életnek a vendéglátás.

A bengáli falusiaknak nagy örömet okoz, ha vendéget fogadhatnak. Mivel sokkal kevesebb szórakozás akad, mint a „civilizált” nyugati városokban, nagyon szeretnek együtt lenni a barátokkal, rokonokkal. *Atithi Nárájana*: A vendég olyan, mint Isten – mondja a hindu szólás. S a vendéglátó valóban úgy bánik a vendégekkel, mintha Isten személyesen jött volna el az otthonába. Kifejezi örömét, és bocsánatot kér, ha nem tud túl sokat nyújtani.

Misthi dahi - Édes joghurt sűrített tejből

1,5 l tej • 5 dkg cukor • csipetnyi sáfrány • 3 dkg joghurt

A tejet a sáfránnyal és a cukorral folyamatosan kevergetve addig főzzük, amíg egyharmadára sűrűsödik. Finom szitán átszűrjük, 45 fokra hűtjük, majd leőrözzük és belekeverjük a joghurtot. Az edényt lefedjük, pokrócban csavarjuk, és nyugodt helyen 4-6 órát pihentetjük, míg a misti dahi megszilárdul, majd hűtőbe tesszük.

Krisna, az elesettek barátja

Élt egyszer Indiában egy kisfiú, aki-
nek a szülei nagyon szegények vol-
tak. Egyszerű, pici kunyhóban laktak,
az asztalukra is ritkán került finom falat.

Egy nap azonban a kisfiú arca
örömtől ragyogott. Az iskolában nagy
vallási ünnepségre készültek. A tanító
megkérte a gyerekeket, hogy ők is já-
ruljanak hozzá a megemlékezéshez.

– Hogy gazdag felajánlást készí-
tessünk és sok vendéget tudjunk meg-
hívni, hozzatok adományokat otthon-
ról, vagy kérjétek a falubeliektől! – kér-
te a tanító.

A kisfiú elmondta az anyjának,
hogy a többi gyerek mi mindent ígért.
Ki rizst, ki gyümölcsöt, ki zöldségeket.
Aztán így folytatta:

– Kedves anyám, én azt mondtam,
hogy meg kell előbb kérdezzetek tőled,
hogy mit viszek.

– Drága fiam! Tudod, hogy
mennyire szegények vagyunk! Gyakran
még neked se tudok enni adni! – vála-
szolta az asszony, ámde hogy a gyer-
meket megvigasztalja, hozzátette:

– Ne búsulj! A Legfelsőbb Úr, Kṛṣṇa
a szegények barátja! Ő majd tanácsot
ad neked!

– Hol találom rá? – tudakolta a kis-
fiú.

– Ahogy én hallottam, az erdőben
szokott játszani – mosolygott kedvesen
az édesanyja.

A gyermek lelkendezve szaladt az
erdőbe és hangosan kiabálta:

– Kṛṣṇa, hol vagy? Mi legyen az én
felajánlásom?

Kṛṣṇát mulattatta a játék, és kikuk-
kantott egy fa mögül.

– Te joghurtot fogsz adományozni!
Mondd csak meg bátran a tanárodnak!
– biztatta a gyermeket.

A kisfiú hazafelé menet örömeiben

egész úton énekelt. Aztán tüstént a taní-
tójához sietett és elújságolta a jó hírt:

– Én joghurtot fogok hozni holnap!

– Az remek lesz! – dicsérte a tanító.

A kisfiú alig várta, hogy újra a barát-
ját, Kṛṣṇát hívhassa. Amint reggel lett,
máris kíváncsian lépdelt az erdő felé.

– Vajon Kṛṣṇa valóban hoz nekem
joghurtot? – tűnődött, majd elkiáltotta
magát:

– Kṛṣṇa, merre vagy?

Kṛṣṇa erre mindjárt a kisfiú előtt
termett. Kezében egy öklömnyi edény-
két tartott, benne hófehér joghurttal.

A szegény fiú csak egy kisgyerek
volt, és semmit sem sejtett abból, hogy
milyen csodálatos dolog történt vele.
Büszkén szaladt az iskolába, és letette
apró edénykékét a többiek felajánlásai
mellé.

A tanár azonban összeráncolta a
homlokát, és dühösen ezt kiáltotta:

– Nem szégyelled magad, te pimasz
kölyök, hogy csak ennyi joghurtot
gyűjtöttél, amikor száz meg száz ven-
déget várunk?

Mérgében majd megpukkadt, s ad-
dig hadonászott, míg véletlenül feldön-
tötte az edényt, s a joghurt végigfolyt a
földön. A kisfiú szemében könnycsep-
pek csillogtak, majd végiggördültek az
arcán, mintha gyöngyszemek lennének.
A tanár zavarba jött az ügyetlensége
miatt, és lehajolt a földre, hogy fel-
emelve a kis agyagtálat. Ámde ekkor,
csodák csodája, az edény újra tele lett.
A tanár nem hitt a szemének. Megint
kiborította a joghurtot, de a kis tál egy
szempillantás alatt ismét megtelt. Egy-
szer-kétszer még próbát tett, de a jog-
hurt sosem fogyott el.

Ekkor megértette, hogy a kisfiú
adománya különleges, lelki ajándék
volt, amelyhez azért jutott, mert olyan
erősen hitt Kṛṣṇában.

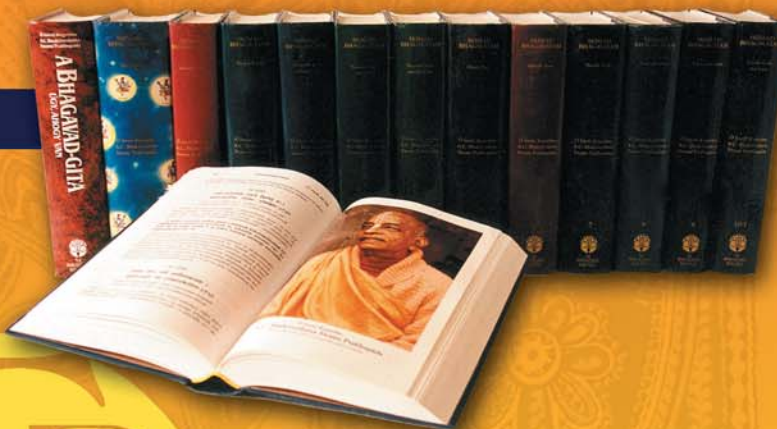
Kauṣṭhuba-dāsa

Śrīla Prabhupāda könyvei

Śrīmad-Bhāgavatam (1-10 Ének)

E tizennyolcezer versből álló monumentális alkotás, melyet „a Védikus Irodalom fájának érett gyümölcsének” neveznek, a védikus tudás legteljesebb és leghitelesebb magyarázata.

800-1200 oldal között, kötve, színes illusztrációkkal

Megrendelhető még:

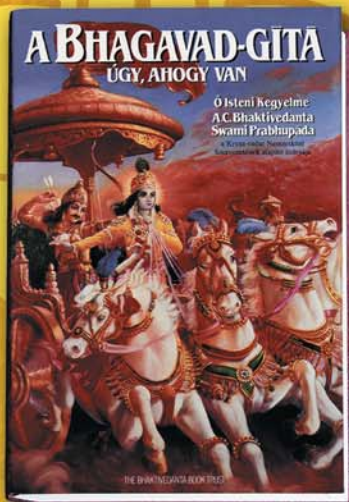
Az odaadás nektárja

Śrī Caitanya tanítása

Az önmegvalósítás tudománya

A tanítások nektárja

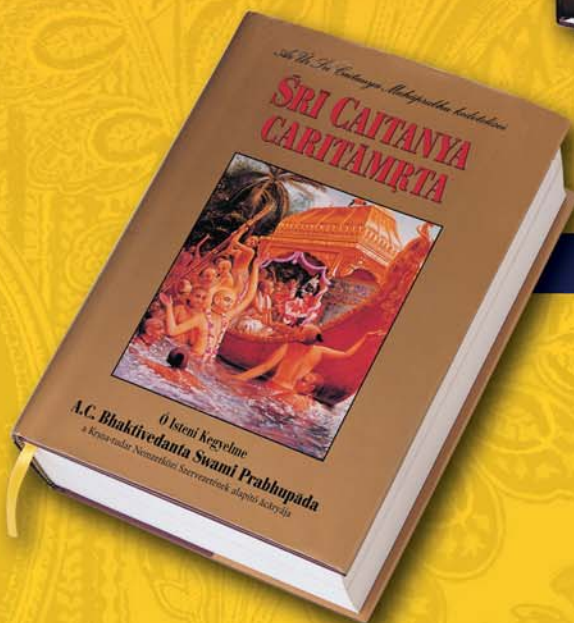
Prabhupada

A Bhagavad-gītā, úgy ahogy van

A Bhagavad-gītā, melyet India lelki bölcsességének tartanak, az ember alapvető természetét, környezetét, s végül Istennel való kapcsolatát érintő mélységes védikus tudományt foglalja össze.

976 oldal, kötve, színes illusztrációkkal

Śrī Caitanya Caritāmṛta

E könyv a legfontosabb alkotás Śrī Caitanya Mahāprabhunak, az Istenség Legfelsőbb Személyisége inkarnációjának életéről és tanításairól. Śrī Kṛṣṇa Caitanya annak a nagy társadalmi és vallási mozgalomban az úttörője, amely Indiában kezdődött el a XVI. század elején, és amely közvetve vagy közvetlenül nemcsak India, de az egész világ vallásos és filozófiai gondolkodására hatással volt.

1680 oldal, kötve, több mint 100 színes képpel, teljes szójegyzékkel, mérete: 260 x 190 mm

A Vissza Istenhez magazint és Śrīla Prabhupāda könyveit megrendelheti a következő címen: 3699 Somogyvámos, Fő u. 33.
A magazint előfizetőknek 10%-os kedvezménnyel küldjük ki.

*Egyszerű életmód,
emelkedett gondolkodás*

Krisna-völgy

Indiai Kulturális Központ és Biofarm

Az ősi indiai kultúra életre kel

építészet • szobrászat • festészet
konyhaművészet • zene • filozófia • színművészet

Idegenvezetéssel megtekinthető

indiai szentély • művészeti stúdió •
fazekasműhely

Egyéb programjaink

indiai ebéd • pantomim • színdarab
tánc • tradicionális zenei bemutató
indiai ajándékbolt

Filozófiai előadás

karma • lélekvandorlás • jóga

Az év fesztiválnapja

Krisna-völgyi Búcsú, 2001. július 29.

NYITVATARTÁS:
mindennap 10.00 - 18.00 óráig

VENDÉGHÁZ
(85) 340-170 (nyitva egész évben)

**Krisna-völgy,
Indiai Kulturális Központ és Biofarm**

8699 Somogyvamos, Fő u. 38.
Telefon/Fax.: (85) 340-422
E-mail: krisna-volgy@pamho.net

www.krisna-volgy.hu